G E M I N I
(colecţie bilingvă de poezie)

Colecţie coordonată de Magda Cârneci

Editor: Călin Vlasie

Redactor: Mugurel Butuza
Tehnoredactare: Mădălin Ciobanu
Coperta colecţiei: Andrei Mănescu
Prepress: Viorel Mihart

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
MONTALE, EUGENIO
Ossi di sepia = Oase de sepie / Eugenio Montale; trad. de Ilie Constantin. - Piteşti: Paralela 45, 2008
ISBN 978-973-47-0111-7

I. Constantin, Ilie (trad.)

821.131.1-1=135.1=131.1

Copyright © Arnoldo Mondadori Editore SpA., Milano
Copyright © Editura Paralela 45, 2008

Eugenio Montale

Ossi di seppia

Oase de sepie

Antologie şi traducere de Ilie Constantin

PARALELA 45

TRADUCERI ÎNCEPUTE ÎN TINEREŢE

Am început să tălmăcesc din poezia italiană pe la douăzeci de ani, redând curajos în româneşte „Ultima baladă, din exil” a lui Guido Cavalcanti, contemporan şi prieten cu Dante Alighieri. Traducerile mele din italiană — poezie, proză şi eseu — reprezintă un episod de tinereţe, care s-a încetinit simţitor spre vârsta de treizeci şi trei de ani. Adunate în culegeri cuprinzătoare, fără a se dori exhaustive, voi fi realizat respectivele versiuni tocmai la timp; atunci eram gata pentru această trudă-devoţiune, de care bănuiam că aveam să mă simt mai puţin atras pe treptele maturităţii…

Şi totuşi, la şaizeci de ani, pregătind antologia *Cântecele altora,* mi s-a părut necesar s-o completez cu câteva zeci de poeme nou traduse. Este şi cazul prezentei grupări de patru volume, care se deschide cu *Oase de sepie* a lui Eugenio MONTALE (1896 - 1981), tălmăcire editată în 1967. Selecţia din *Cantonierul* lui Umberto SABA (1883 - 1957) a apărut în 1970. Volumul al treilea, *Sentiment al timpului* este consacrat lui Giuseppe UNGARETTI (1888 - 1970); iar ultimul, *Oboi scufundat,* lui Salvatore QUASIMODO (1901 - 1968). Numeroase în selecţiile din Ungaretti şi din Quasimodo, traducerile *noi* sunt prezente şi în culegerile din Montale şi Saba.

S-a întâmplat ca, la vârsta de douăzeci şi şase de ani, să am şansa biografică de a-i cunoaşte personal pe Ungaretti şi pe Montale, în octombrie 1965. La Roma, într-o seară, participanţii la colocviul Comitetului European al Scriitorilor (COMES) au fost invitaţi de editorul şi producătorul Rizzoli la avanpremiera mondială a filmului lui Federico Fellini, *Giulietta degli spiriti.* În timpul cocteilului ce a urmat, Zaharia Stancu, şeful numeroasei delegaţii româneşti, s-a apropiat de mine şi m-a luat de

mână, imperios: „Haidem la Ungaretti!”

Bătrânul preşedinte de onoare al COMES-ului se afla într-un mic grup, apoi a rămas cu noi. M-am pomenit cu Stancu că apucă cu gingăşie dreapta arsă de bătrâneţe a lui Giuseppe Ungaretti şi o aşază pe pieptul meu! A rostit câteva fraze în româneşte, bâlbâindu-se puţin: să nu uit nicicând că mâna unuia din marii poeţi ai secolului XX se află pentru o clipă pe inima mea! Patriarhul italian a recunoscut limba română şi ne-a spus că a avut prieteni români. Încercând să-mi revin după gestul tulburător al compatriotului meu, l-am întrebat dacă printre aceşti amici se număra Brâncuşi. O, da, erau foarte apropiaţi în tinereţe, la Paris…

O săptămână mai târziu, la Milano, criticul de artă Mario De Micheli m-a prezentat lui Eugenio Montale. Autorul *Oaselor de sepie* ne-a primit în biroul său de la *Corriere della Sera.* La aproape şaptezeci de ani, omul născut în Liguria avea mişcări lente şi vorbea puţin. I-am vorbit despre propunerea făcută de mine unei edituri din Bucureşti privind apariţia unui volum Eugenio Montale în colecţia „Cele mai frumoase poezii”. A acceptat oarecum distrat; i-ar fi plăcut să fie tradus, mai degrabă, de către al său *vecchio amico* Dragoş Vrânceanu, de care îl legau amintiri din anii ‘30, la Florenţa… Eu mi-am apărat cu sfială propriul proiect pe care, cu încuviinţarea poetului, aveam să-l duc la capăt.

„Cei patru mari poeţi români” din veacul XX sunt, geografic vorbind: doi munteni — Tudor Arghezi şi Ion Barbu —, un moldovean — George Bacovia — şi un ardelean — Lucian Blaga. Erau, după o vorbă a lui Nichita Stănescu: „unul mai mare decât altul!” La fel, „cei patru mari italieni” din Novecento erau originari din regiuni diferite: Umberto Saba, din extremul nord-est, de la Trieste; Giuseppe Ungaretti s-a născut la Alexandria din Egipt (dintr-o familie originară din Toscana); din nord-vest, din Liguria, s-a ivit Eugenio Montale; Salvatore

Quasimodo reprezintă sudul profund, Sicilia.

Le putem oare aplica şi lor sintagma voioasă („unul mai mare decât altul” — un fel de *surâs axiologic)* a lui Nichita Stănescu? Se cuvine, mai degrabă, să-i tratăm — pe români ca şi pe italieni, ca autori de mare excepţie, a căror valoare merită a fi considerată *individual.*

Ilie Constantin

DA *OSSI DI SEPIA*
(1920 - 1927)

I LIMONI

Ascoltami, i poeti laureati
si muovono soltanto fra le piante
dai nomi poco usati: bossi ligustri o acanti.
Io, per me, amo le strade che riescono agli erbosi
fossi dove in pozzanghere
mezzo seccate agguantano i ragazzi
qualche sparuta anguilla:
le viuzze che seguono i ciglioni,
discendono tra i ciuffi delle canne
e mettono negli ora, tra gli alberi dei limoni.

Meglio se le gazzarre degli uccelli
si spengono inghiottite dall'azzurro:
piu chiaro si ascolta il susurro
dei rami amici nell'aria che quasi non si muove,
e i sensi di quest'odore
che non sa staccarsi da terra
e piove in petto una dolcezza inquieta.
Qui delle divertite passioni
per miracolo tace la guerra,
qui tocca anche a noi poveri la nostra parte di ricchezza
ed è l'odore dei limoni.

DIN *OASE DE SEPIE*
(1920 - 1927)

ARBORII-LĂMÂI

Ascultă-mă, poeţii laureaţi
umblă doar printre plante
cu nume rare: dafini, liguştri sau acanţi.
Mie îmi plac drumurile propice ierboaselor
şanţuri unde prin băltoace
pe jumătate secate băieţii prind cu mâna
câte un ţipar pricăjit;
drumeagurile pe margini de taluz
coboară printre tufe de trestii
şi duc spre grădini, printre arborii-lămâi.

E mai bine ca zarvele de păsări
să se stingă înghiţite de azur:
mai limpede se ascultă murmurul
prietenoaselor ramuri în aerul aproape nemişcat,
si senzaţiile acestui miros
care nu ştie să se desprindă de pământ
şi plouă în piept o neliniştită duioşie.
Aici ca prin minune tace
războiul deviatelor patimi, aici e rândul
săracilor de noi s-avem partea noastră de bogăţie
care e mireasma arborilor-lămâi.

Vedi, in questi silenzi in cui le cose
s’abbandonano e sembrano vicine
a tradire il loro ultimo segreto,
talora ci si aspetta
di scoprire uno sbaglio di Natura,
il punto morto del mondo, l’anello che non tiene,
il filo da disbrogliare che finalmente ci metta
nel mezzo di una verità.

Lo sguardo fruga d’intorno,
la mente indaga accorda disunisce
nel profumo che dilaga
quando il giorno piu languisce.
Sono i silenzi in cui si vede
in ogni ombra umana che si allontana
qualche disturbata Divinità

Ma l’illusione manca e ci riporta il tempo
nelle città rumorose dove l’azzurro si mostra
soltanto a pezzi, in alto, tra le cimase.
La pioggia stanca la terra, di poi; s’affolta
il tedio dell’inverno sulle case,
la luce si fa avara — amara l’anima.
Quando un giorno da un malchiuso portone
tra gli alberi di una corte
ci si mostrano i gialli dei limoni;
e il gelo del cuore si sfa,
e in petto ci scrosciano
le loro canzoni
le trombe d’oro della solarità.

Vezi, în aceste tăceri în care lucrurile
se abandonează şi par gata
să-şi trădeze ultimul secret,
ne-aşteptăm uneori
să descoperim o greşeală în Natură,
punctul mort al lumii, zaua care nu ţine,
firul ce se deznoadă şi în sfârşit ne pune
în mijlocul unui adevăr.

Privirea scotoceşte împrejur,
mintea cercetează pune de acord desparte
în mireasma ce se răspândeşte
când ziua e mai lâncedă.
Sunt tăcerile în care se vede
în orice umbră umană ce se depărtează
vreo tulburată Divinitate.

Dar iluzia lipseşte şi ne readuce în timp
în oraşele gălăgioase unde azurul se arată
doar pe frânturi, în înalt, printre cornişe.
Ploaia istoveşte pământul, mai apoi; se îndeseşte
plictiseala iernii peste case,
lumina devine avară — sufletul amar.
Când într-o zi printr-o poartă întredeschisă
printre arborii unei curţi
ni se arată galbenul unor lămâi;
şi gerul inimii se topeşte,
şi în piept ne inundă
cântecele lor
trompetele de aur ale solarităţii.

CORNO INGLESE

Il vento che stasera suona attento
— ricorda un forte scotere di lame —
gli strumenti dei fitti alberi e spazza
l’orizzonte di rame
dove strisce di luce si protendono
come aquiloni al cielo che rimbomba
(Nuvole in viaggio, chiari
reami di lassù! D’alti Eldoradi
malchiuse porte!)
e il mare che scaglia a scaglia,
livido, muta colore
lancia a terra una tromba
di schiume intorte;
il vento che nasce e muore
nell’ora che lenta s’annera
suonasse te pure stasera
scordato strumento,
cuore.

CORN ENGLEZ

Vântul ce-n seara asta cântă atent —
amintind o puternică izbire de tăişuri —
din instrumentele deşilor arbori, şi mătură
orizontul de aramă
unde dungi spre lumină se alungesc
ca nişte zmeie spre cerul tunător
(Nori călătorind, regate
limpezi de sus! Către înalte
ELdorade, întredeschise porţi!)
şi marea care, solz cu solz,
lividă îşi schimbă culoarea
aruncă spre pământ o trâmbă
de spume răsucite;
vântul ce se naşte şi moare
în ora ce lent se întunecă
de-ar cânta în seara asta şi din tine
instrument dezacordat,
inimă.

* * *

Non chiederci la parola che squadri da ogni lato
l’animo nostro informe, e a lettere di fuoco
lo dichiari e risplenda come un croco
perduto in mezzo a un polveroso prato.

Ah l’uomo che se ne va sicuro,
agli altri ed a se stesso amico,
e l’ombra sua non cura che la canicola
stampa sopra uno scalcinato muro!

Non domandarci la formula che mondi possa aprirti,
si qualche storta sillaba e secca come un ramo.
Codesto solo oggi possiamo dirti,
ciò che *non* siamo, ciò che *non* vogliamo.

* * *

Nu cere vorba care scrutează în echer
informul nostru suflet, şi-n litere de foc
de-a-ntregul îl declară, ca un şofran sub cer
lucind pierdut în câmpul prăfos, către mijloc.

Ah, omul ce se duce călcând fără habar,
al altora şi sieşi prieten, nu veghează
la umbra sa pe care arşiţa de amiază
i-o scrie pe un zid cu varul rar!

Nu mă-ntreba formula ce-ţi cască lumi afunde,
ci strâmbă vreo silabă ca ramul anonim.
Azi doar un lucru îţi putem răspunde:
ce *nu* suntem, ce *nu* voim.

* * *

Meriggiare pallido e assorto
presso un rovente muro d’orto,
ascoltare tra i pruni e gli sterpi
schiocchi di merii, frusci di serpi.

Nelle crepe del suolo o su la veccia
spiar le file di rosse formiche
ch’ora si rompono ed ora s’intrecciano
a sommo di minuscole biche.

Osservare tra frondi il palpitare
lontano di scaglie di mare
mentre si levano tremuli scricchi
di cicale dai calvi picchi.

E andando nel sole che abbaglia
sentire con triste meraviglia
com’è tutta la vita e il suo travaglio
in questo seguitare una muraglia
che ha in cima cocci aguzzi di bottiglia.

* * *

Palid şi uituc în după-amiezi,
lângă zidu-ncins dinspre livezi
să asculţi prin mărăcinii sterpi
şfichiuiri de mierle, fâşâit de şerpi.

Pe minusculele clăi urcate,
în spărturi de sol şi prin borceag,
să pândeşti furnicile roşcate
cum se rup şi se-mpletesc şirag.

Să observi printre frunze cum se zbat
solzii de ocean îndepărtat
pe când din pleşuvele coline
suie-n tremur greierii spre tine.

Si mergând prin soarele ce doare
să simţi cu mâhnită uimire
cum e viaţa toată, truda-i rotitoare
în acest ocol al unui zid ce are
pe coamă o creastă de cioburi, subţire.

* * *

Non rifugiarti nell’ombra
di quel folto di verzura
come il falchetto che strapiomba
fulmineo nella caldura.

E ora di lasciare il canneto
stento che pare s’addorma
e di guardare le forme
della vita che si sgretola.

Ci muoviamo in un pulviscolo
madreperlaceo che vibra,
in un barbaglio che invischia
gli occhi e un poco ci sfibra.

Pure, lo senti, nel gioco d’aride onde
che impigra in quest’ora di disagio
non buttiamo giù in un gorgo senza fondo
le nostre vite randage.

Come quella chiostra di rupi
che sembra sfilaccicarsi
in ragnatele di nubi;
tali i nostri animi arsi

in cui l’illusione brucia
un fuoco pieno di cenere
si perdono nel sereno
di una certezza: la luce.

* * *

Nu te refugia în umbra vie
a desişului de stuf
ca şoimul ce se surpă din tărie
fulgerător prin zăduf.

E ora să te duci, priveşte,
din păpurişul somnolent
şi formele să le scrutezi atent
ale vieţii care se zdrobeşte.

Umblăm printr-un polen sidefiu
ce vibrează, printr-o scânteiere
ce ne lipeşte ochii a târziu
şi ne ia din putere.

Totuşi, auzi, în joc arid de unde
ce leneveşte-n ora de urât,
nu zvârlim încă în vâltori profunde
rătăcitoarea noastră viaţă, hotărât.

Aidoma ocolului de stânci
ce parcă se destramă, toarse
în pânze de păienjeniş, adânci,
tot astfel sufletele noastre arse

în care flacăra iluziei aprinde
un foc plin de cenuşă,
se pierd în limpezimea
unei certitudini: lumina.

* * *

a K.

Ripenso il tuo sorriso, ed e per me un’acqua limpida
scorta per avventura tra le pietraie d’un greto,
esiguo specchio in cui guardi un’ellera e i suoi corimbi;
e su tutto l’abbraccio di un bianco cielo quieto.

Codesto è il mio ricordo; non saprei dire, o lontano,
se dal tuo volto si esprime libera un’anima ingenua,
vero tu sei dei raminghi che il male del mondo estenua
e recano il loro soffrire con se come un talismano.

Ma questo posso dirti, che la tua pensata effigie
sommerge i crucci estrosi in un’ondata di calma,
e che il tuo aspetto s’insinua nella memoria grigia
schietto come la cima di una giovinetta palma…

* * *

lui K.

Îţi regândesc surâsul, şi-mi e o apă clară
zărită la-ntâmplare pe un prund pietros, oglindă
firavă-n care-şi pierde o iederă corimbii
şi sus îmbrăţişarea unui cer calm, de vară!

Mi-e asta amintirea; nu aş şti să-ţi spun, e în van,
o, depărtatule, de ai pe chip un suflet scris copilăreşte
ori eşti dintre hoinarii pe care răutatea-i vlăguieşte
şi îşi poartă suferinţa ca pe un talisman.

Dar pot să-ţi spun că efigia ta de reverie
în val tihnit scufundă bizarele dureri,
şi chipul tău se strecoară în memoria mea cenuşie
curat ca vârful unui tânăr palmier…

* * *

Mia vita, a te non chiedo lineamenti
fissi, voiri plausibili o possessi.
Nel tuo giro inquieto ormai lo stesso
sapore han miele e assenzio.

Il cuore che ogni moto tine a vile
raro è squassato da trasalimenti.
Cosi suona talvolta nel silenzio
della campagna un colpo di fucile.

* * *

Viaţa mea, nu-ţi cer cărări fixate
ori chipuri plauzibile, avuţie,
în goana ta neliniştită, mie
egale-mi sunt la gust pelin şi miere.

Dispreţuind orice mişcare, larmă,
rar inima în tresăriri se zbate.
Cum sună câteodată în tăcere
pe câmpu-ntins un foc de armă.

* * *

Portami il girasole ch’io lo trapianti
nel mio terreno bruciato dai salino,
e mostri tutto il giorno agii azzurri specchianti
del cielo l’ansietà del suo volto giallino.

Tendono alla chiarità le cose oscure,
si esauriscono i corpi in un fluire
di tinte: queste in musiche. Svanire
è dunque la ventura delle venture.

Portami tu la pianta che conduce
dove sorgono bionde trasparenze
e vapora la vita quale essenza;
portami il girasole impazzito di luce.

* * *

Adu-mi floarea-soarelui s-o răsădesc
în solul meu de sare ars şi amărui,
să-şi arate în azururile ce oglindesc
din cer, întreaga zi, anxietatea chipului gălbui.

Lucrurile obscure tind spre claritate,
corpuri se istovesc în curgere de tente:
aceasta-n muzici. Deci, în pierderi lente
stă soarta cea mai bună dintre toate.

Adu-mi tu planta care se înclină
spre locul unde răsar blonde transparenţe
şi se evaporă viaţa ca esenţa;
adu-mi floarea-soarelui nebună de lumină.

* * *

Spesso il male di vivere ho incontrato:
era il rivo strozzato che gorgoglia,
era l’incartocciarsi della foglia
riarsa, era il cavallo stramazzato.

Bene non seppi, fuori del prodigio
che schiude la divina Indifferenza:
era la statua nella sonnolenza
del meriggio, e la nuvola, e il falco alto levato?

* * *

Adesea răul vieţii l-am aflat:
era pârâul gâlgâind şuvoaie
gâtuit, era uscata foaie
sucindu-se, şi calul de muncă dărâmat.

N am ştiut bine, cu excepţia minunii
ce dezvăluie divina Indiferentă:
era oare statuia în somnolenţa
amiezii, norul, şoimu’-n cer urcat?

* * *

Ciò che di me sapeste
non fu che la scialbatura,
la tonaca che riveste
la nostra umana ventura.

Ed era forse oltre il telo
l'azzurro tranquillo;
vietava il limpido cielo
solo un sigillo.

O vero c'era il falòtico
mutarsi della mia vita,
lo schiudersi d'un'ignita
zolla che mai vedrò.

Restò cosi questa scorza
la vera mia sostanza;
il fuoco che non si smorza
per me si chiamò: l'ignoranza.

Se un'ombra scorgete, non è
un'ombra — ma quella io sono.
Potessi spiccarla da me
offrirvela in dono.

* * *

Ce-aţi ştiut despre mine
a fost doar var şi fard,
zugrăveala ce îmbracă
un omenesc hazard.

Poate sub obrăzar
era tihnit azurul;
oprea, spre purul
cer, un sigiliu doar.

Ori era mult ciudata
goană a vieţii mele în schimbare,
deschiderea unei brazde arzătoare
pe care n-am s-o văd niciodată.

Rămase astfel coaja asta
adevărata-mi substanţă,
focul care adastă
pentru mine s-a numit: ignoranţă.

Dacă zăriţi o umbră,
ea nu-i umbră — eu apar.
Mi-aş smulge-o, de-aş putea,
v-aş oferi-o în dar.

* * *

Portovenere

Là fuoresce il Tritone
dai flutti che lambiscono
le soglie d’un cristiano
tempio, ed ogni ora prossima
è antica. Ogni dubbiezza
si conduce per mano
come una fanciulletta amica.

Là non è chi si guardi
o stia di sé in ascolto.
Quivi sei alle origini
e decidere è stolto:
ripartirai più tardi
per assumere un volto.

* * *

Portovenere

Acolo iese Tritonul
din undele ce ling
temelia bătrână
de templu creştin, şi orice oră
proximă e veche. Orice îndoială
este dusă de mână
ca o fetişcană amică.

Acolo nu vii să te asculţi
ori să te vezi, pe nisip.
Acolo eşti la origini
şi a hotărî e stupid:
vei pleca mai târziu
pentru a primi un chip.

* * *

So l’ora in cui la faccia più impassibile
e traversata da una cruda smorfia:
s’è svelata per poco una pena invisibile.
Ciò non vede la gente nell’affollato corso.

Voi, mie parole, tradite invano il morso
secreto, il vento che nel cuore soffia.
La più vera ragione è di chi tace.
Il canto che singhiozza è un canto di pace.

* * *

Ştiu ora în care faţa cea mai impasibilă
e traversată de o crudă strâmbătură:
s-a revelat pentru o clipă o suferinţă invizibilă.
Nu vede asta lumea pe străzile-nţesate.

Voi, vorbe ale mele, trădaţi zadarnic muşcătura
secretă, vântul care-n inima mea bate.
Cel mai adevărat motiv e al celui care tace.
Cântecul ce suspină e un cântec de pace.

* * *

Gloria del disteso mezzogiorno
quand’ombra non rendono gli alberi,
e più e più si mostrano d’attorno
per troppa luce, le parvenze, falbe.

Il sole, in alto, — e un secco greto.
Il mio giorno non é dunque passato:
l’ora più bella è di là dal muretto
che rinchiude in un occaso scialbato.

L’arsura, in giro; un martin pescatore
volteggia s’una reliquia di vita.
La buona pioggia è di là dallo squallore,
ma in attendere è gioia più compita.

* * *

Gloria întinsei amiezi, întronată
când jos pe lângă arbori umbră nu-i,
şi tot mai mult în preajmă se arată
de prea multă lumină, aparenţele, gălbui.

Soarele, sus — şi-un prundiş sec şi greu.
Ziua mea deci încă nu s-a dus:
e dincolo de zid frumosul ceas al meu
şi se închide într-un palid apus.

Arşiţa dă ocol; un martin-mare
În zbor peste relicva unei vieţi se-nclină.
Ploaia bună e dincolo de-această dezolare,
ci-n aşteptare bucuria-i mai deplină.

* * *

Felicità raggiunta, si cammina
per te sul fii di lama.
Agli occhi sei barlume che vacilla,
al piede, teso ghiaccio che s’incrina;
e dunque non ti tocchi chi più t’ama.

Se giungi sulle anime invase
di tristezza e le schiari, il tuo mattino
e’dolce e turbatore come i nidi delle cimase.
Ma nulla paga il pianto del bambino
a cui fugge il pallone tra le case.

* * *

Ajunsă fericire, către tine
pe tăiş de lamă se călătoreşte.
E şti ochilor şovăitoare licărire,
pasului — gheaţă despicându-se subţire;
sa nu te-atingă, deci, cel ce mai aprig te iubeşte.

Dacă ajungi în sufletele roase
de întristare şi le limpezeşti, zorii tăi
sunt dulci şi tulburi ca-n streşini cuiburile joase.
Dar cu nimic nu poate fi plătit plânsul copilului
Căruia-i scapă balonul peste case.

* * *

Il canneto rispunta i suoi cimelli
nella serenità che non si ragna:
l’orto assetato sporge irti ramelli
oltre i chiusi ripari, all’afa stagna.

Sale un’ora d’attesa in cielo, vacua,
dal mare che s’ingrigia.
Un albero di nuvole sull’acqua
cresce, poi crolla come di cinigia.

Assente, come manchi in questa plaga
che ti presente e senza te consuma:
sei lontana e però tutto divaga
dai suo solco, dirupa, spare in bruma.

* * *

Dă vârfuri înnoite păpurişul
în limpezimi neîmpăienjenite:
zbârlite crengi, setoasă, prin piezişul
zăplaz grădina în zăduf trimite.

O oră de-aşteptare suie, goală,
spre cer din marea ce încărunţeşte.
Pe ape un copac de nori se scoală,
ca de cenuşă, şi se prăbuşeşte.

Absentă, cum lipseşti prin locuri dese
ce te presimt şi-n lipsă-ţi se consumă:
departe eşti dar orice lucru iese
din matca lui, se surpă, piere-n brumă.

* * *

Forse un mattino andando in un’aria di vetro,
arida, rivolgendomi vedrò compirsi il miracolo:
il nulla alle mie spalle, il vuoto dietro
di me, con un terrore di ubriaco.

Poi come s’uno schermo, s’accamperanno di gitto
alberi case colii per l’inganno consueto.
Ma sarà troppo tardi; ed io me n’andrò zitto
tra gli uomini che non si voltano, col mio segreto.

* * *

Poate-ntr-o dimineaţă, mergând prin aerul arid,
de sticlă, întorcându-mă, o minune voi vedea:
neantul pe umerii mei, şi-n urma mea un vid,
cu o teroare de beţiv sadea.

Apoi ca pe-un ecran, vor năvăli-n real
copaci, coline, case — obişnuita amăgire.
Dar va fi prea târziu: voi merge tăcut, cu pas egal,
printre oamenii ce nu se-ntorc, cu taina mea.

* * *

Valmorbia, discorrevano il tuo fondo
fioriti nuvoli di piante agii àsoli.
Nasceva in noi, volti dai cieco caso,
oblio del mondo.

Tacevano gli spari, nel grembo solitario
non dava suono che il Leno roco.
Sbocciava un razzo su lo stelo, fioco
lacrimava nell'aria.

Le nota chiare erano tutte un'alba
e portavano volpi alla mia grotta.
Valmorbia, un nome — e ora nella scialba
memoria, terra dove non annotta.

* * *

Valmorbia — nori înfloriţi de spume
în adieri îţi colindau fundalul.
Năştea în noi, rotiţi de orbul, palul
noroc, uitare de lume.

Tăceau detunăturile, în sânu-i solitar
doar Leno răguşea al apei duh.
O roză îmbobocea pe lujer, rar
şi lăcrima în văzduh.

Nopţile clare erau zori în şir
ce mânau vulpile spre grota-mi trează.
Valmorbia, nume — azi în brazdele subţiri
ale memoriei, pământul unde nu-nnoptează.

* * *

Tentava la vostra mano la tastiera,
i voştri occhi leggevano sul foglio
gl’impossibili segni; e franto era
ogni accordo come una voce di cordoglio.

Compresi che tutto, intorno, s’inteneriva
in vedervi inceppata inerme ignara
del linguaggio più vostro: ne bruiva
oltre i vetri socchiusi la marina chiara.

Passò nel riquadro azzurro una fugace danza
di farfalle; una fronda si scrollo nel sole.
Nessuna cosa prossima trovava le sue parole,
ed era mia, era *nostra,* la vostra dolce ignoranza.

* * *

Mâna voastră umbla pândit pe clape
şi ochii citeau pe foaia subţire
imposibile semne, şi orice acord era aproape
zdrobit ca un glas de mâhnire.

Înţelesei că totul în jur se înduioşa
văzându-vă stângace şi slabă, neştiutoare
de glasul vostru, dincolo de geam, aşa
ropoteau ţărmii, valurile clare.

Prin azuriul cadru străfulgera-n distanţă
un dans de fluturi; o frunză se nărui cuminte.
Niciun lucru din preajmă nu mai afla cuvinte,
şi era a mea, *a noastră.,* dulcea voastră ignoranţă.

* * *

La farandola dei fanciulli sul greto
era la vita che scoppia dall’arsura.
Cresceva tra rare canne e uno sterpeto
il cespo umano nell’aria pura.

Il passante sentiva come un supplizio
il suo distacco dalie anriche radici.
Nell’età d’oro florida sulle sponde feliei
anche un nome, una veste, erano un vizio.

* * *

Farandola copiilor pe prundiş
era viaţa ce ţâşneşte din secetă în azur.
Creştea între rare trestii şi un mărăciniş
umana tufă în văzduhul pur.

Trecătorul simţea ca pe un supliciu
desprinderea de rădăcinile antice.
În Vârsta de Aur, pe maluri ferice,
chiar şi un nume, un vestmânt erau un viciu.

* * *

Cigola la carrucola del pozzo,
l’acqua sale alla luce e vi si fonde.
Trema un ricordo nel ricolmo secchio,
nel puro cerchio un’immagine ride.
Accosto il volto a evanescenţi labbri:
si deforma il passato, si fa vecchio,
appartiene ad un altro...
Ah che già stride
la ruota, ti ridona all’atro fondo,
visione, una distanza ci divide.

* * *

Scârţâie scripetele fântânii
apa urcă-n lumină şi se topeşte.
În ciutura prea plină tremură o amintire,
în cercul pur o imagine stă zâmbitoare.
Îmi apropii obrazul de buze evanescente
şi trecutul se schimbă, îmbătrâneşte,
aparţine altuia…
Ah, scârţâie în soare
roata din nou, te redă adâncului de beznă,
vedenie, ne desparte-o depărtare.

* * *

Arremba su la strinata proda
le navi di cartone, e dormi,
fanciulletto padrone, che non oda
tu i malevoli spiriti che veleggiano a stormi.

Nel chiuso dell'ortino svolacchia il gufo
e i fumacchi dei tetti sono pesi.
L'attimo che rovina l'opera lenta di mesi
giunge: ora incrina segreto, ora divelge in un buffo.

Viene lo spacco; forse senza strepito.
Chi ha edificato sente la sua condanna.
E Fora che si salva solo la barca in panna.
Amarra la tua flotta tra le siepi.

* * *

La malul pârjolit de amiază
corăbiile de carton îţi du,
şi dormi, copile-străin, să n-auzi tu
cum duhurile rele în stoluri mari planează.

Zburătăceşte bufniţa prin ţarcul de grădină,
şi fumurile de acoperiş se-anină.
Vine clipa ce ritmează lenta lumilor migală:
ba crapă tainic, ba dezrădăcinează în rafală.

Vine ruptura, poate chiar zgomot pe potrivă.
Cine a clădit îşi simte osânda în tării.
E ceasul când mai scapă doar luntrea în derivă.
Tu priponeşte-ţi flota între gardurile vii.

* * *

Upupa, ilare uccello calunniato
dai poeti, che roti la tua cresta
sopra l’aereo stollo del pollaio
e come un finto gallo giri al vento;
nunzio primaverile, upupa, come
per te il tempo s’arresta,
non muore più il Febbraio,
come tutto di fuori si protende
al muover del tuo capo,
aligero folletto, e tu lo ignori.

* * *

Pupăză, hilară pasăre calomniată
de poeţi, îţi roteşti creasta
peste poiată, din înaltul prăjinii
şi ca un fals cocoş dai ocoluri pe vânt;
nunţiu primăvăratic, pupăză, cum
se opreşte pentru tine timpul,
nu mai moare Februarie,
cum ţâşnesc flori din toate
la mişcarea capului tău,
înaripat spiriduş, şi tu nici nu ştii.

* * *

Sul muro grafito
che adombra i sedili rari
l’arco del cielo appare
finito.

Chi si ricorda più del fuoco ch’arse
impetuoso
nelle vene del mondo; — in un riposo
freddo le forme, opache, sono sparse.

Rivedrò domani le banchine
e la muraglia e l’usata strada.
Nel futuro che s’apre le mattine
sono ancorate come barche in rada.

* * *

Pe zidul de grafit
ce umbreşte băncile rare
arcul de cer apare
finit

Cui prin memorie azi îi mai trece
focul ce arse cu ură
în vinele lumii; — se pierdură
opace formele-n repaos rece.

Voi revedea şi mâine acele
bănci, zidării, obişnuita stradă.
În viitorul deschis dimineţile sunt
ancorate ca bărcile-n radă.

* * *

Avrei voluto sentirmi scabro ed essenziale
come i ciottoli che tu volvi,
mangiati dalia salsedine;
scheggia fuori del tempo, testimone
di una volontà fredda che non passa.
Altro fui: uomo intento che riguarda
in se, in altrui, il bollore
della vita fugace — uomo che tarda
all'atto, che nessuno, poi, distrugge.
Volli cercare il male
che tarla il mondo, la piccola stortura
d'una leva che arresta
l'ordegno universale; e tutti vidi
gli eventi del minuto
come pronti a disgiungersi in un crollo.
Seguito il solco d'un sentiero m'ebbi
l'opposto in cuore, col suo invito; e forse
m'occorreva il coltello che recide,
la mente che decide e si determina.
Altri libri occorrevano
a me, non la tua pagina rombante.
Ma nulla so rimpiangere: tu sciogli
ancora i groppi interni col tuo canto.
Il tuo delirio sale agli astri ormai.

* * *

Aş fi vrut să mă simt zgrunţuros şi esenţial
aidoma pietrelor de pavaj pe care tu le-ntorci
mâncate de sărătură;
aşchie în afara timpului, martor
al unei voinţe reci netrecătoare.
Altceva am fost: om absorbit care priveşte
În sine, în celălalt, efervescenţa
fugarei vieţi — om ce întârzie
în act, pe care nimeni, apoi, nu-l distruge.
Am vrut să caut răul
ce roade lumea, mica deformare
a unei pârghii care opreşte
maşinăria universală; şi văzui toate
evenimentele minutului
parcă gata să se disloce într-o surpare.
Cum am urmat brazda unei cărări, avui
contrariul în inimă, cu îndemnul lui; şi poate
aveam nevoie de cuţitul ce retează,
de mintea ce decide şi se determină.
Alte cărţi îmi trebuiau,
nu pagina ta tunătoare.
Dar nu ştiu să regret nimic: tu dezlegi încă
nodurile lăuntrice cu cântul tău.
Iar delirul tău urcă acum spre astre.

* * *

Tramontana

Ed ora sono spariti i circoli d’ansia
che discorrevano il lago del cuore
e quel friggere vasto della materia
che discolora e muore.
Oggi una volontà di ferro spazza l’aria,
divelle gli arbusti, strapazza i palmizi
e nel mare compresso scava
grandi solchi crestati di bava.
Ogni forma si squassa nel subbuglio
degli elementi; è un urlo solo, un muglio
di scerpate esistenze: tutto schianta
Fora che passa: viaggiano la cupola del cielo
non sai se foglie o uccelli — e non son più.
E tu che tutta ti scroli fra i tonfi
dei venti disfrenati
e stringi a te i bracci gonfi
di fiori non ancora nati;
come senti nemici
gli spiriti che la convulsa terra
sorvolano a sciami,
mia vita sottile, e come ami
oggi le tue radici.

* * *

Tramontana

Acum au pierit cercurile de tristeţe
ce alergau pe lacul inimii, amare
şi jeluirea vastă a materiei
care păleşte şi moare.
Azi o voinţă de fier mătură aerul,
smulge arbuştii, torturează palmierii,
şi-n marea strivită taie cale
de brazde mari încoifate cu bale.
Orice formă se zguduie în învălmăşeala
elementelor: e un urlet doar, un muget
de rupte existenţe; striveşte totul
ora ce trece; trec pe boltă sus
frunze ori păsări — nu ştii, — şi nu-s.
Iar tu care te surpi prin răbufniri
de vijelii neînfrânate
şi-ti aduni braţele încărcate
de flori ce nici nu s-au născut;
cât de duşmane simţi că-ţi sunt
duhurile ce-n ritmuri nebuneşti
zboară peste pământul răsucit,
o, viaţa mea firavă, şi cum îţi mai iubeşti
azi rădăcinile.

ARSENIO

I turbini sollevano la polvere
sui tetti, a mulinelli, e sugli spiazzi
deserti, ove i cavalli incappucciati
annusano la terra, fermi innanzi
ai vetri luccicanti degli alberghi.
Sul corso, in faccia al mare, tu discendi
in questo giorno
or piovorno ora acceso, in cui par scatti
a sconvolgerne l'ore
uguali, strette in trama, un ritornello
di castagnette.

È il segno d'un'altra orbita: tu seguilo.
Discendi all'orizzonte che sovrasta
una tromba di piombo, alta sui gorghi,
piú d'essi vagabonda: salso nembo
vorticante, soffiato dai ribelle
elemento alle nubi; fa che il passo
su la ghiaia ti scricchioli e t'inciampi
il viluppo dell'alghe: quell'istante
é forse, molto atteso, che ti scampi
dal finire il tuo viaggio, anello d'una
catena, immoto andare, oh troppo noto
delirio, Arsenio, d'immobilità…

ARSENIO

Vârtejurile antrenează praful
ca o morişcă, pe acoperişuri, prin pieţele
deşerte, unde caii înglugaţi
mai fornăie pământul, opriţi în faţa
ferestrelor de hoteluri luminate.
Pe strada principală către mare tu cobori
în această zi
când înăbuşitoare, când ploiasă,
în care pare să ţâşnească,
să-i răscolească orele egale, strânse în urzeală, un refren
de castaniete.

E semnul unei alte orbite: tu urmează-l.
Coboară-n orizontul dominat
de-o trâmbă de plumb, înaltă pe vâltori,
mai hoinară decât ele: nimb sărat,
învârtejit, bătut de răzvrătitul
element spre nori; lasă-ţi anume pasul
să scârţâie pe prund, ţi-l poticneşte
în vălmăşag de alge; acea clipă
e poate mult tânjita ce te scapă
de încheierea drumului, ca într-un
lanţ, umblet imobil, oh, prea ştiut
delir, Arsenio, de nemişcare…

Ascolta tra i palmizi il getto tremulo
dei violini, spento quando rotola
il tuono con un fremer di lamiera
percossa; la tempesta è dolce quando
sgorga bianca la stella di Canicola
nel cielo azzurro e lunge par la sera
ch'é prossima: se il fulmine la incide

dirama come un albero prezioso
entro la luce che s'arrosa: e il timpano
degli tzigani è il rombo silenzioso

Discendi in mezzo al buio che precipita
e muta il mezzogiorno in una notte
di globi accesi, dondolanti a riva, —
e fuori, dove un'ombra sola tiene
mare e cielo, dai gozzi sparsi palpita
l'acetilene —
finchè goccia trepido
il cielo, fuma il suolo che t'abbevera,
tutto d'accanto d sciaborda, sbattono
le tende molii, un fruscio immenso rade la
terra, giú s'affloscíano stridendo
le lanterne di carta sulle strade.

Cosi sperso tra i vimini e le stuoie
grondanti, giunco tu che le radici
con sè trascina, viscide, non mai
svelte, tremi di vita e ti protendi
a un vuoto risonante di lamenti
soffocati, la tesa ti ringhiotte
dell'onda antica che ti volge; e ancora

Ascultă printre palmieri tremurătoarea
suire a viorilor, stinsă când se surpă
tunetul cu un zăngănit de platoşă
străpunsă; furtuna-i dulce când
răsare alba stea a Câinelui
în cerul albastru şi pare departe seara
atât de-apropiată: dacă fulgerul o sfâşie

se destramă ca un arbore de preţ
în lumina ce te scaldă: iar toba
ţiganilor e liniştitul tunet.

Coboară în bezna ce precipită
şi schimbă după-amiaza într-o noapte
de globuri arzătoare, legănate la mal —
şi afară unde o umbră doar cuprinde
mare şi cer, din risipite bărci pescăreşti
palpită acetilena —
cât picură tremurător
cerul, pământul fumegă şi se adapă,
totul în preajmă se clatină, se zbat în vânt
perdele ude, imens un fâşâit se târâie
pe jos, în vale se pleoştesc de apă
ţipând pe străzi lanterne de hârtie.

Astfel pierdut printre răchite, prin trestii
şiroitoare, tu eşti o trestie ce-şi trage
cu sine rădăcinile vâscoase, niciodată
smulse, tremuri de viaţă şi te oferi întins
abisului din faţa ta, sunând de lacrimi
sufocate, te-nghite iarăşi aşteptarea
valului, veche, ce te prinde; şi încă

tutto che ti riprende, strada portico
mura specchi ti figge in una sola
ghiacciata moltitudine di morti,
e se un gesto ti sfiora, una parola
ti cade accanto, quello e forse, Arsenio,
nell’ora che si scioglie, il cenno d’una
vita strozzata per te sorta, e il vento
la porta con la cenere degli astri.

tot ce te redobândeşte, stradă, portic,
ziduri, oglinzi te-mplântă într-o unică
gheţoasă populaţie de morţi,
şi dacă un gest te înfioară, sau un cuvânt
îţi cade-alături, acela-i poate, Arsenio,
în ora ce se cheltuie, semnul unei
vieţi sugrumate destinată ţie, iar vântul
o poartă cu cenuşa astrelor.

RIVIERE

Riviere,
bastano pochi stocchi d’erbaspada
penduli da un ciglione
sul delirio del mare;
o due camelie pallide
nei giardini deserti,
e un eucalipto biondo che si tuffi
tra sfrusci e pazzi voli
nella luce;
ed ecco che in un attimo
invisibili fili a me si asserpano,
farfalla in una ragna
di fremiti d’olivi, di sguardi di girasoli.

Dolce cattività, oggi, riviere
di chi s’arrende per poco
come a rivivere un antico giuoco
non mai dimenticato.
Rammento l’acre filtro che porgeste
allo smarrito adolescente, o rive:
nelle chiare mattine si fondevano
dorsi di colli e cielo; sulla rena
dei lidi era un risucchio ampio, un eguale
fremer di vite,
una febbre del mondo; ed ogni cosa
in se stessa pareva consumarsi.

ŢĂRMURI

Ţărmuri,
sunt de ajuns câteva tufe de buruieni
de pe povârniş să se legene
peste delirul mării;
ori două palide camelii
în deşertele grădini,
şi un blond eucalipt care plonjează
prin foşnete şi nebune zboruri
în lumină;
şi iată că într-o clipă
mă înlănţuie lungi, nevăzute fire,
un fluture în pânza de păianjen;
freamăt de olivi şi ochi de floarea-soarelui.

Dulce captivitate astăzi, ţărmuri,
a unuia ce pentru o clipă, dinadins,
ca pentru a retrăi un joc se dă învins,
un joc nicicând uitat.
Îmi amintesc licoarea aspră oferită
de voi adolescentului pierdut, o, ţărmuri,
în limpezile dimineţi se contopeau
spinări de culmi şi cer; pe plajă
era o vastă soarbere, un freamăt
egal de vieţi,
o febră a lumii, şi oricare lucru
părea că în el însuşi se consumă.

Oh allora sballottati
come l’osso di seppia dalle ondate
svanire a poco a poco;
diventare
un albero rugoso od una pietra

levigata dal mare; nei colori
fondersi dei tramonti; sparir carne
per spicciare sorgente ebbra di sole,
dailsole divorata…
Erano questi,
riviere, i voti del fanciullo antico
che accanto ad una rósa balaustrata
lentamente moriva sorridendo.

Quanto, marine, queste fredde luci
parlano a chi straziato vi fuggiva.
Lame d’acqua scoprentisi tra varchi
di labili ramure; rocce brune
tra spumeggi; frecciare di rondoni
vagabondi…
Ah, potevo
credervi un giorno, o terre,
bellezze funerarie, auree cornici
all’agonia d’ogni essere.
Oggi torno
a voi più forte, o è inganno, ben che il cuore
par sciogliersi in ricordi lieti — e atroci.
Triste anima passata
e tu volontà nuova che mi chiami,
tempo è forse d’unirvi
in un porto sereno di saggezza.

Oh, atunci, săltaţi
ca oasele de sepie pe valuri,
dacă am putea să dispărem treptat,
să devenim
un trunchi zgrunţuros, o piatră

lustruită de mare, de-am putea
să ne topim în culorile
apusului, să piară carnea
pentru a ţâşni izvorul beat de soare,
de soare devorat…
Erau acestea,
ţărmuri, dorinţele unui străvechi copil
care lângă o roză balustradă
murea încet şi surâzând.

Ce mult, marine, recile lumini
vorbeau fugarului de-odinioară sfâşiat.
Lame de apă dezvelite prin strâmtoarea
unor labile rămurişuri, brume reci
în unde spumegoase; săgetăriâ
de vagabonzi lăstuni… Ah, puteam
cândva să cred în voi, pământuri,
funebre frumuseţi, rame de aur
ale agoniei oricărei fiinţe.
Azi, mă-ntorc
la voi mai tare, ori e amăgire, deşi inima
se prinde parcă-n amintiri voioase — şi atroce.
Trist suflet trecut,
şi tu, voinţă nouă ce mă chemi,
e poate vremea să v-adun
într-un port senin de înţelepciune.

Ed un giorno sarà ancora l’invito
di voci d’oro, di lusinghe audaci,
anima mia non piu divisa. Pensa:
cangiare in inno l’elegia; rifarsi;
non mancar più.
Potere

simili a questi rami
ieri scarniti e nudi ed oggi pieni
di fremiti e di linfe,
sentire
noi pur domani tra i profumi e i venti
un riaffluir di sogni, un urger folle
di voci verso un esito; e nel sole
che v’investe, riviere,
rifiorire!

Şi iar va fi într-o zi chemarea,
a vocilor de aur, a desfătărilor cutezătoare,
tu, suflet al meu, atunci nedivizat. Gândeşte-te:
preschimbă în imnuri elegia; să ne refacem,
să nu mai pierim.
Dacă am putea

asemenea acestor crengi
scheletice şi goale ieri, azi pline
de freamăt şi de seve,
să simţim
mâine, şi noi, prin vânt şi prin miresme,
un nou belşug de vise, năpustirea
zănatică de glasuri spre o ţintă;
şi n soarele ce vă-nfăşoară, ţărmuri, de-am putea
reînflori!

DA *LE OCCASIONI*
(1928 - 1939)

VECCHI VERSI

Ricordo la farfalla ch’era entrata
dai vetri schiusi nella sera fumida
su la costa raccolta, dilavata
dai trascorrere iroso delle spume.
Muoveva tutta l’aria del crepuscolo a un fioco
occiduo palpebrare della traccia
che divide acqua e terra; ed il punto atono
del faro che baluginava sulla
roccia del Tino, cerula, tre volte
si dilatò e si spense in un altro oro.

Mia madre stava accanto a me seduta
presso il tavolo ingombro dalle carte
da giuoco alzate a due per volta come
attendamenti nani pei soldati
dei nipod sbandati già dal sonno.
Si schiodava dall’alto impetuoso
un nembo d’aria diaccia, diluviava
sul nido di Corniglia rugginoso.
Poi fu l’oscurità piena, e dal mare

DIN *PRILEJURILE*
(1928-1939)

VERSURI VECHI

Îmi amintesc de fluturele ce intrase
prin ferestrele deschise în fumegoasa înserare
adunată de pe colină, decolorată
de goana mânioasă a spumelor.
Tot aerul amurgului la o clipire
linsă, apusă a dungii ce desparte
pământ de ape, se mişcă, atonul punct
al farului ce nălucea pe stânca
din Tino, de culoarea cerului, se dilată
de trei ori şi se stinse în alt aur.

Sta lângă mine mama, aşezată
la masa unde cărţile de joc
se grămădeau, săltate câte două
ca nişte bivuace pitice pentru oştile
nepoţilor de mult pierduţi în somn.
Se descleşta din înălţimi, năvalnic,
un nor de aer îngheţat, potopea
pe cuibul din Corniglia ruginiu.
Se-ntunecă apoi deplin, şi dinspre mare

un rombo basso e assiduo come un lungo
regolato concerto, ed il gonfiare
d’un pallore ondulante oltre la siepe
cimata dei pitòsfori. Nel breve
vano della mia stanza, ove la lampada
tremava dentro una ramata fucsia,
penetrò la farfalla, al paralume
giunse e le conterie che l’avvolgevano
segnando i muri di riflessi ombrati
eguali come fregi si sconvolsero
et sullo scialbo corse alle pareti
un fascio semovente di fili esili.

Era un insetto orribile dai becco
gli occhi awolti come d’una
rossastra fotosfera, al dosso il teschio
umano; e attorno dava se una mano
tentava di ghermirlo un acre sibilo
che agghiacciava.

Batté piu volte sordo sulla tavola,
sui vetri ribatté chiusi dal vento,
e da sé ritrovo la via dell’aria,
si perse nelle tenebre. Dal porto
di Vernazza le luci erano a tratti
scancellate dal crescere dell’onde
invisibili al fondo della notte.

Poi torno la farfalla dentro il nicchio
che chiudeva la lampada, discese
sui giornali del tavolo, scrollo
pazza aliando le carte —
e fu per sempre
con le cose che chiudono in un giro

venea cu vuiet jos şi neîncetat ca un
prelung concert, şi dilatarea
unei palori unduitoare peste gardul
de mărăcini tăiaţi egal. Prin golul
ferestrei din odaia mea, cu lampa
intr-o fucsie arămie ce tremura,
pătrunse fluturele, ajunse la abajur,
şi mărgelele de sticlă ce-l cuprindeau
pereţii zugrăvindu-i cu umbrite
reflexe, egale broderii, se răvăşiră
gonind pe varul de pe ziduri un mănunchi
automat de fire delicate.

Era o groaznică gânganie cu trompă
ascuţită, cu ochii cercuiţi, pe spate cu o hârcă
umană, şi când vreo mână încerca
să-l prindă da în juru-i un aspru
ţiuit care te îngheţa.
De câteva ori se izbi de masă,
şi iarăşi se lovi de geamurile închise
de vânt, apoi găsi ea singură calea
văzduhului, pieri în beznă. Dinspre portul
Varnazza uneori luminile
erau şterse de creşterea valurilor
ascunse în adâncul nopţii.

Din nou se întoarse fluturele în cuibul
ce închidea lampa, coborî
pe ziarele de pe masă, se agită
nebun zburătăcind cărţile de joc —
şi-a fost pe totdeauna
cu lucrurile ce închid într-un cerc

sicuro come il giorno, e la memoria
in sé le cresce, sole vive d’una
vita che dispari sotterra: insieme
coi volti familiari che oggi sperde
non più il sonno ma un’altra noia; accanto
ai muri andchi, ai lidi, alla tartana
che imbarcava
tronchi di pino a riva ad ogni mese,
al segno del torrente che discende
ancora al mare e la sua via si scava.

sigur ca ziua, iar memoria
le creşte în sine, ele doar rămase vii
dintr-o viaţă trecută în pământ, împreună
cu chipurile familiare pe care azi
nu le mai pierde somnul ei, ci o altă plictiseală;
lângă vechile ziduri, maluri, sau tartana
care îmbarcă pe apă
trunchiuri de pin în fiecare lună,
la semnul torentului ce coboară
incă spre mare şi calea lui şi-o sapă.

KEEPSAKE

Fanfan ritorna vincitore; Molly
si vende all’asta: frigge un riflettore.
Surcouf percorre a grandi passi il cassero,
Gaspard conta denari nel suo buco.
Nel pomeriggio limpido è discesa
la neve, la Cicala torna al nido.
Fatinitza agonizza in una piega
di memoria, di Tonio resta un grido.
Falsi spagnoli giocano al castello
i Briganti; ma squilla in una tasca
la sveglia spaventosa.
Il Marchese del Grillo è rispedito
nella strada; infelice Zeffirino
torna commesso; s’alza lo Speziale
e i fulminanti sparano sull’impiantito.
I Moschetderi lasciano il convento,
Van Schlisch corre in arcioni, Takimini
si sventola, la Bambola è caricata.
(Imary torna nel suo appartamento).
Larivaudière magnetico, Pitou
giacciono di traverso. Venerdi
sogna l’isole verdi e non danza più.

KEEPSAKE

Fanfan revine învingător; Molly
se vinde la licitaţie: sfârâie un reflector.
Surcouf străbate cu paşi mari coverta,
Gaspard numără bani în vizuină.
În limpedea amiază a căzut
neaua, se-ntoarce Greierele în culcuş
Fatinitza agonizează într-o cută
a memoriei, din Tonio rămâne un strigăt.
Falşi spanioli în mânăsdre joacă
„Hoţii”; dar sună într-un buzunar uitat
înspăimântatul ceas deşteptător.
Marchizul de Lăcustă-i trimis iar
în stradă; nefericitul Zeffirino
se-ntoarce băiat de prăvălie; Spiţerul se scoală
şi capsele în podele explodează.
Din mănăstire pleacă muşchetarii,
Van Schlisch goneşte în şa, Takimini
îşi face vânt; Păpuşa e-ncărcată
(Imary se-ntoarce în apartament),
Larivaudière, magnetic, şi Pitou
de-a curmezişul zac. Vineri visează
insule verzi şi nu mai dansează.

LINDAU

La rondine vi porta
fili d’erba, non vuole che la vita passi.
Ma tra gli argini, a notte, l’acqua morta
ignora i sassi.
Sotto le torce fumicose sbanda
sempre qualche ombra sulle prode vuote.
Nel cerchio della piazza una sarabanda
s’agita al mugghio dei batelli a ruote.

LINDAU

Acolo rândunica poartă
fire de iarbă, nu vrea viaţa să se treacă.
Ci între zăgazuri, noaptea, apa moartă
istoveşte piatra seacă.
Sub torţe fumegoase stă răzleaţă
mereu vreo umbră pe-ale apei laturi.
O sarabandă se agită-n piaţă
În mugetul vaporului cu zbaturi.

BAGNI DI LUCCA

Fra il tonfo dei marroni
e il gemito del torrente
che uniscono i loro suoni
èsita il cuore.

Precoce inverno che borea
abbrividisce. M’affaccio
sul ciglio che scioglie l’albore
del giorno nel ghiaccio.

Marmi, rameggi —
e ad uno scrollo giù

foglie a èlice, a freccia,
nel fossato.

Passa l’ultima greggia nella nebbia
del suo fiato.

BĂILE DIN LUCCA

Între bufnetul castanelor pe sol
şi geamătul de undă repezită
ce-şi unesc sunetele în ocol
inima ezită.

Precoce iarnă cu fiorii
de nordic vânt. Mă arăt
pe geana ce dezleagă zorii
zilei în omăt.

Marmuri, araci —
şi la o clătinare curg
frunzele în elice, în săgeată,
deasupra şanţului.

Agale
ultima turmă trece în ceaţa
suflării sale.

CAVE D’AUTUNNO

su cui discende la primavera lunare
e nimba di candore ogni frastaglio,
schianti di pigne, abbaglio
di reti stese e schegge,

ritornerà ritornerà sul gelo
la bontà d’una mano,
varcherà il cielo lontano
la ciurma luminosa che ci saccheggia.

CARIERE DE TOAMNĂ

peste care coboară primăvara lunară
nimbând cu candoare orice crestătură,
geamăt de pini, orbire dură
de plase-ntinse şi de aşchii-nadă,

va reveni va reveni pe ger
bunătatea unei mâini,
va traversa îndepărtatul cer
banda luminoasă ce ne pradă.

VERSO VIENNA

Il convento barocco
di schiuma e di biscotto
adombrava uno scorcio d'acque lente
e tavole imbandite, qua e là sparse
di foglie e zenzero.

Emerse un nuotatore, sgrondo sotto
una nube di moscerini,
chiese del nostro viaggio,
parlo a lungo del suo d'oltre confine.

Addito il ponte in faccia che si passa
(informò) con un soldo di pedaggio.
Salutò con la mano, sprofondò,
fu la corrente stessa…
Ed al suo posto,
battistrada balzò da una rimessa
un bassotto festoso che latrava,

fraterna unica voce dentro l'afa.

SPRE VIENA

Mănăstirea barocă
de spumă şi cărămidă arsă
umbrea o răstoacă de ape încete
şi mese aşternute, pătate pe alocuri
cu frunze şi ghimbir.

Ieşi din apă un înotător, se scutură
într-un nor de musculiţe,
ne întrebă încotro ne e drumul,
vorbi mult despre al său, peste hotar.

Arătă spre podul din faţă care poate
fi traversat (informă) plătind o mică taxă.
Salută cu un braţ, se scufundă,
fu unda însăşi…
Şi, de la postul său
deschizător de drum, dintr-un şopron
sări un şoricar lătrând cu fală,

el singur glas frăţesc în zăpuşeală.

VERSO CAPUA

…rotto il colmo sull’ansa, con un salto
il Volturno calò, giallo, la sua
piena tra gli scopeti, la disperse
nelle crete. Laggiù si profilava
mobile sulle siepi un postiglione,
e apparì su cavalli,
in una scia di polvere e sonagli.
Si arresto pochi istanti, l’equipaggio
dava scosse, d’attorno volitavano
farfalle minutissime. Un furtivo
raggio incendio di colpo il sughereto
scotennato, a fatica ripartiva
la vettura: e tu in fondo che agitavi
lungamente una sciarpa, la bandiera
stellata!, e il fiume ingordo s’insabbiava.

SPRE CAPUA

…rupt vârful în meandră, cu un salt,
Volturnul îşi slăbi, galben, revărsarea
prin crânguri, o risipi în
argile. Jos, se profila
înaintând prin gardurile vii un poştalion
şi se iviră caii,
într-un nor de praf şi zurgălăi.
Se opri câteva clipe, echipajul
se smucea, fâlfâiau împrejur
minusculi fluturi. O fugară
rază de soare incendie deodată crângul
golaş, anevoie se urnea din nou
trăsura, şi tu în spate cum agitai
îndelung o eşarfă, steagul
înstelat, şi râul lacom se împotmolea.

A LIUBA CHI PARTE

Non il grillo ma il gatto
del focolare
or ti consiglia, splendido
lare della dispersa tua famiglia.
La casa che tu rechi
con te rvvolta, gabbia o cappelliera?
sovrasta i ciechi tempi come il flutto
arca leggera — e basta al tuo riscatto.

LIUBEI CARE PLEACĂ

Nu greierul, ci motanul
de lângă vatră
îţi este sfetnic acum, splendid lar
al risipitei tale familii.
Casa pe care o duci
cu tine înfăşurată, cuşcă ori cutie
de păsări?, domină timpul orb, cum o arcă
uşoară valul — şi-i de-ajuns pentru răscumpărarea ta.

DORA MARKIS

I

Fu dove il ponte di legno
mette a porto Corsini sul mare alto
e rari uomini, quasi immoti, affondano
o salpano le reti. Con un segno
della mano additavi all'altra sponda
invisibile la tua patria vera.
Poi seguimmo il canale fino alla darsena
della città, lucida di fuliggine,
nella bassura dove s'affondava
una primavera inerte, senza memoria.

E qui dove un'antica vita
si screzia in una dolce
ansietà d'Oriente,
le tue parole iridavano come le scaglie
della triglia moribonda.

La tua irrequietudine mi fa pensare
agli uccelli di passo che urtano ai fari
nelle sere tempestose:
e una tempesta anche la tua dolcezza,
turbina e non appare,
e i suoi riposi sono anche più rari.

DORA MARKIS

I

S-a întâmplat acolo unde puntea
de lemn iese-n larg la Porto Corsini
şi oameni rari, aproape nemişcaţi, scufundă
ori scot din valuri plase. Cu un semn
tu arătai pe malul celălalt
nevăzută patria ta adevărată.
Apoi urmarăm canalul până-n rada
oraşului, lucioasă de funingine
în lunca unde se scufunda
o primăvară inertă, fără memorie.

Şi aici unde o viaţă străveche
bălteşte pământul într-o dulce
nelinişte de Orient,
cuvintele tale iradiau ca solzii
unei mrene muribunde.

Frământarea ta îmi aduce în gând
păsările migratoare izbindu-se de faruri
în nopţile furtunoase:
O furtună e şi blândeţea ta,
se învolburează fară să apară,
momentele de tihnă sunt şi mai rare.

Non so come stremata tu resisti
in questo lago
d’indifferenza ch’è il tuo cuore; forse
ti salva un amuleto che tu tieni
vicino alla matita delle labbra,
al piumino, alla lima: un topo bianco,
d’avorio; e cosi esisti!

II

Ormai nella tua Carinzia
di mirti fioriti e di stagni,
china sul bordo sorvegli
la carpa che timida abbocca
o segui sui tigli, tra gl’irti
pinnacoli le accensioni
del vespro e nell’acque un avvampo
di tende da scali e pensioni.

La sera che si protende
sull’umida conca non porta
col palpito dei motori
che gemiti d’oche e un interno
di nivee maioliche dice
allo specchio annerito che ti vide
diversa una storia di errori
imperturbati e la incide
dove la spugna non giunge.
La tua leggenda, Dora!
Ma è scritta giâ in quegli sguardi
di uomini che hanno fedine
altere e deboli in grandi

Nu ştiu cum istovită mai rezişti
în acest lac
de indiferenţă care-i inima ta;
te salvează, poate, o amuletă pe care
o ţii lângă rujul de buze, lângă
pudrieră şi pila de unghii: un şoarece
de fildeş alb; şi astfel exişti!

II

Acum în Carintia ta
cu mirţi înflorind şi cu bălţi,
pe mal aplecată veghezi
la crapul ce muşcă timid
ori urmăreşti printre tei
printre acoperişurile ascuţite
reflexele chindiei şi-n ape răsfrângeri
de marchize pe scări şi hoteluri.

Seara ce lent se întinde
pe umeda vale aduce
cu spasmul motoarelor doar
ţipăt de gâşte, şi-un duh
lăuntric de ninse majolici
îi spune oglinzii înnegrite ce-ţi ştie
chipul trecut o poveste
de calme erori, şi o sapă
unde nu ajunge buretele.
Legenda ta, Dora!
Dar scrisă e în căutăturile
Bărbaţilor cu favoriţi
mândri şi slabi în portrete

ritratti d’oro e ritorna
ad ogni accordo che esprime
l’armonica guasta nell’ora
che abbuia, sempre più tardi.

È scritta là. Il sempreverde
alloro per la cucina
resiste, la voce non muta,
Ravenna e lontana, distilla

veleno una fede feroce.
Che vuole da te? Non si cede
voce, leggenda o destino…
Ma è tardi, sempre più tardi.

masive de aur, ea revine
la orice acord ce-l exprimă
armonica ruptă în ceasul
de umbră tot mai târziu.

E scrisă acolo. Veşnic-verdele
laur de bucătărie
rezistă, vocea nu se preschimbă,
Ravenna e departe, strecoară

venin o credinţă feroce.
Ce vrea de la tine? Nu cedezi
glasul, legenda ori soarta…
Dar e târziu, tot mai târziu.

L’ACCELERATO

Fu cosi, com’è il brivido
pungente che trascorre
i sobborghi e solleva
alle aste delle torri
la cenere del giorno,
com’è il soffio
piovorno che ripete
tra le sbarre l’assalto
ai salici reclini —
fu cosi e fu tumulto nella dura
oscurità che rompe
qualche foro d’azzurro finché lenta
appaia la ninfale
Entella che sommessa
rifluisce dai cieli dell’infanzia
oltre il futuro —
poi vennero altri liti, mutò il vento,
crebbe il bucato ai fili, uomini ancora
uscirono all’aperto, nuovi nidi
turbarono le gronde —
fu cosi,
rispondi?

PERSONALUL

A fost aşa, ca vârtejul
înţepător ce străbate
mahalalele şi
urcă în vârfuri de turnuri
cenuşa unei zile,
ori ca suflarea
de ploaie ce repetă
prin nuiele asaltul
în sălcii plecate —
a fost aşa şi-a fost zbucium în dura
Întunecime ce rupe
câte o spărtură de azur ca să
apară lin Entella,
cea asemenea nimfelor, ca
plutind din cerul copilăriei
până dincolo de viitor —
veniră apoi alte maluri, vântul
se schimbă, pe frânghii
rufele se înmulţiră, iarăşi oameni
ieşiră la aer, cuiburi noi
tulburară streşinile scunde —
a fost aşa?
răspunde?

MOTTETI

* * *

Lo sai: debbo riperderri e non posso.
Come un tiro aggiustato mi sommuove
ogni opera, ogni grido e anche lo spiro
salino che straripa
dai moli e fa l’oscura primavera
di Sottoripa.
Paese di ferrame e alberature a selva nella polvere del vespro. Un ronzio lungo viene dall’aperto, strazia com’unghia i vetri. Cerco il segno smarrito, il pegno solo ch’ebbi in grazia da te.
E l’inferno e certo.

MOTETE

* * *

Ştii: trebuie să te pierd iar şi nu pot.
Asemeni unui tir precis mă mişcă
fiece operă, ţipăt, chiar şi duhul
salin care se revarsă-n clipa
aceasta din diguri şi înnegurează primăvara
la Sottoripa.
Sat de fierării şi catarge
ca o pădure în praful amurgului.
Un zumzet lung pătrunde de-afară
şi zgârie ca unghia pe geamuri. Caut semnul
rătăcit, singurul gaj ce mi-a rămas
de la tine.
Şi iadul e cert.

* * *

Molti anni, e uno più duro sopra il lago
straniero su cui ardono i tramonti.
Poi scendesti dai monti a riportarmi
San Giorgio e il Drago.

Imprimerli potessi sul palvese
che s’agita alla frusta del grecale
in cuore... E per te scendere in un gorgo
di fedeltà, immortale.

* * *

Mulţi ani, şi încă unul mai dur încă
pe un lac străin în care ard apusuri.
Apoi ai coborât din munţi readucându-i
pe Sfântul Gheorghe şi Balaurul.

De-aş fi putut să-i tipăresc pe pavoazul
ce tremură în inimă când bate
vântul din Grecia… Şi pentru tine să cobor într-un adânc
de nemuritoare fidelitate.

* * *

Addii, fischi nel buio, cenni, tosse
e sportelli abbassati. È l’ora. Forse
gli automi hanno ragione. Come appaiono
dai corridoi, murati!

.....

Presti anche tu alla fioca
litania del tuo rapido quest’orrida
e fedele cadenza di carioca?

* * *

Rămasuri-bune, şuiere în beznă, semne, tuse
şi geamuri coborâte. Este ora. Poate
automatele au dreptate. Cum se-arată
din coridoarele zidite!

.....

Eşti luat şi tu de stinsa, echivoca
litanie a expresului, această hidoasă
şi credincioasă cadenţă de carioca?

* * *

La speranza di pure rivederti
m’abbandonava;

e mi chiesi se questo che mi chiude
ogni senso di te, schermo d’immagini,
ha i segni della morte o del passato
è in esso, ma distorto e fatto labile,
un *tuo* barbaglio.

(a Modena, tra i portici,
un servo gallonato trascinava
due sciacalli al guinzaglio).

* * *

Speranţa de a te revedea totuşi
mă părăsea;

şi m-am întrebat dacă tot ce-mi închide
orice înţeles al tău, ecran
de imagini, are semnele morţii sau ale
trecutului, e în el, dar strâmbă şi nesigură
o nălucire *a ta.*

(la Modena, printre portice,
un servitor mult galonat trăgea
după el doi şacali în lesă).

* * *

Il saliscendi bianco e nero dei
balestrucci dal palo
del telegrafe al mare
non conforta i tuoi crucci su lo scalo
né ti riporta dove più non sei.

Già profuma il sambuco fitto su
lo sterrato; il piovasco si dilegua.
Se il chiarore è una tregua,
la tua cara minaccia la consuma.

* * *

În negru-alb hârjoane nebuneşti
de rândunici în goană
din stâlpi de telegraf spre mare
nu-ţi mângâie mâhnirile în dană,
nici nu te poartă unde nu mai eşti.

Peste şanţ miresme dulci afumă
tufa de soc, aversa e în impas.
Dacă seninul este un răgaz
ameninţarea ta scumpă îl consumă.

* * *

Ecco il segno; s’innerva
sul muro che s’indora:
un frastaglio di palma
bruciato dai barbagli dell’aurora.

Il passo che proviene
dalla serra si lieve,
non è felpato dalia neve, è ancora
tua vita, sangue tuo nelle mie vene.

* * *

Iată semnul; se ramifică
pe zidul ce devine auriu:
un foşnet de palmier
ars de sclipirile zorilor.

Pasul care vine
din seră, atât de uşor,
nu-i pluşat de nea, e încă
viaţa ta, sângele tău la mine-n vine.

* * *

Il ramarro, se scocca
sotto la grande fersa
delle stoppie —

la vela, quando flotta
e s’inabissa al salto
della rocca —

il cannone di mezzodi
più fioco del tuo cuore
e il cronometra se
scatta senza rumore —

.....

e poi? Luce di lampo
invano puo mutarvi in alcunché
di ricco e strano. Altro era il tuo stampo.

* * *

Guşterul zvâcnind orbeşte
sub marele bici
din mirişti —

pânza când se pleoşteşte
şi se scufundă la asaltul
fortăreţei care-o pârjoleşte —

tunul de la amiază
decât inima ta mai pierit
şi cronometrul când
se declanşează neauzit —

.....

şi apoi? Iată fulgerul, înaltul,
zadarnic vă preschimbă în ceva
bogat şi straniu. Tiparul tău fu altul.

* * *

Perché tardi? Nel pino lo scoiattolo
batte la coda a torcia sulla scorza.
La mezzaluna scende col suo picco
nel sole che la smorza. È giorno fatto.

A un soffio, il pigro fumo trasalisce,
si difende nel punto che ti chiude.
Nulla finisce, o tutto, se tu folgore
lasci la nube.

* * *

De ce întârzii? În pin veveriţa
loveşte cu torţa cozii în scoarţă.
Semiluna coboară cu tăişul
în soarele care o stinge. E zi deplină.

Leneşul fum tresare la o adiere,
mai dăinuie în punctul ce te-nchide.
Nimic nu se încheie, ori totul, dacă tu
laşi norul, fulgere.

* * *

L’anima che dispensa
furlana e rigodone ad ogni nuova
stagione della strada, s’alimenta
della chiusa passione, la ritrova
a ogni angolo più intensa.

La tua voce è quest’anima diffusa.
Su fili, su ali, al vento, a caso, col
favore della musa o d’un ordegno
ritorna lieta o triste. Parlo d’altro,
ad altri che t’ignora e il suo disegno
è là che insiste *do re la sol sol…*

* * *

Sufletul ce împarte
arii din Friuli şi Provenţa cu fiecare
anotimp al drumului, se hrăneşte
cu o închisă patimă, o află la-ntâmplare
cum, pretutindeni, mai aprig arde.

Glasul tău e acest suflet risipit
pe fire, pe aripi, pe vânt, la întâmplare,
cu ajutorul muzei sau al unei
scule, se întoarce trist ori vesel. Vorbesc
de altceva, cu altcineva ce te ignoră iar desenul său
stăruie acolo *do re la sol sol…*

* * *

Ti libero la fronte dai ghiaccioli
che raccogliesti traversando l’alte
nebulose; hai le penne lacerate
dai cicloni, ti desti a soprassalti.

Mezzodì: allunga nel riquadro il nespolo
l’ombra nera, s’ostina in cielo un sole
freddoloso; e l’altre ombre che scantonano
nel vicolo non sanno chei sei qui.

* * *

Fruntea ţi-o eliberez de ţurţurii
închegaţi când străbăteai înalte
nebuloase; ai aripile sfâşiate
de cicloane, ieşi tresărind din somn.

E amiază: în curte moşmonul îşi lungeşte
umbra neagră, se îndârjeşte-n cer un soare
friguros; iar celelalte umbre ce trec colţul
uliţei nu ştiu că eşti aici.

* * *

La gondola che scivola in un forte
bagliore di catrame e di papaveri,
la subdola canzone che s’alzava
da masse di cordame, l’altre porte
rinchiuse su di te e risa di maschere
che fuggivano a frotte —

una sera tra mille e la mia notte
è più profonda! S’agita laggiù
uno smorto groviglio che m’vviva
a stratti e mi fa eguale a quell’assorto
pescatore d’anguille dalla riva.

* * *

Gondola lunecând prin calde
reflexe de catran şi mac, cântarea
înşelătoare ce suia din masa
cordajelor, şi porţile înalte
închise peste tine şi râs de măşti
care goneau în pâlcuri —

o seară între o mie iar noaptea mea
e mai adâncă! Se agită jos
un palid ghem ce mă însufleţeşte,
treptat, egal mă face cu acel absorbit
pescar de ţipari de pe mal.

* * *

Înfuria sale o grandine? Fa strage
di campanule, svelle la cedrina.
Un rintocco subacqueo s’avvicina,
quale tu lo destavi, e s’allontana.

La pianola degl’inferi, da sé
accelera i registri, sale nelle
sfere del gelo… — brilla come te
quando fingevi col tuo trillo d’aria
Lakmé nell’Aria delle Campanelle.

* * *

Bântuie sare ori grindină? Un măcel
prin campanule, lămâiţa se-ncovoaie.
Subacvatică se aproprie o bătaie,
aşa cum o trezeai, se îndepărtează.

Pianola din adâncuri, de la sine,
registrele-şi accelerează, urcă. Acum e
în sferele de ger… — luceşte ca şi tine
când imitai, cu trilul tău,
Aria Clopoţeilor din *Lakmé*.

* * *

Al primo chiaro, quando
subitaneo un rumore
di ferrovia mi parla
di chiusi uomini in corsa
nel traforo del sasso
illuminato a tagli
da cieli ed acque misti;

al primo buio, quando
il bulino che tarla
la scrivania rafforza
il suo fervore e il passo
del guardiano s’accosta:
al chiaro e al buio, soste ancora umane
se tu a intrecciarle col tuo refe insisti.

* * *

La prima lumină, când
neaşteptat un uruit
de tren îmi vorbeşte despre
oameni închişi în goană
prin tunelul de piatră
iluminat pe muchii
de ceruri şi de ape amestecate;

la primul întuneric, când
dăltiţa care roade
în masa mea de scris
sporeşte în râvnă, şi pasul
cantonierului se apropie:
în lumină şi în beznă, opriri încă umane
când tu stărui să le-mpleteşti cu fir de in.

* * *

Il fiore che ripete
dall’orlo del burrato
non scordarti di me,
non ha tinte più liete né piu chiare
dello spazio gettato tra me e te.

Un cigolìo si sferra, ci discosta,
l’azzurro pervicace non ricompare.
Nell’afa quasi visibile mi riporta all’opposta
tappa, già buia, la funicolare.

* * *

Floarea ce repetă
pe buza prăpastiei
nu mă uita,
n-are culori mai vesele şi mai clare
ca spaţiul aruncat între mine şi tine.

Un ciripit se înfiripă, ne desparte,
albastrul îndârjit nu mai apare.
În arşiţa aproape vizibilă
către popasul opus în întuneric,
mă poartă iar un teleferic.

* * *

La rana, prima a ritentar la corda
dello stagno che affossa
giunchi e nubi, stormire dei carrubi
conserti dove spenge le sue fiaccole
un sole senza caldo, tardo ai fiori
ronzio di coleotteri che suggono
ancora linfe, ultimi suoni, avara
vita della campagna. Con un soffio
l’ora s’estingue; un cielo di lavagna
si prepara a un irrompere di scarni
cavalli, alle scintille degli zoccoli.

* * *

Broasca înainte de-a încerca iar
coarda bălţii, care îngroapă
trestii şi nori, foşnete de roşcovi
împletiţi acolo unde-şi risipeşte flăcăruile
un soare fără căldură, târziu pentru flori
zumzet de coleoptere care sug
încă limfă, ultime sunete, avară
viaţă de câmpie. Cu un suflu
ora se stinge; un cer de ardezie
se pregăteşte de o irupere de slabi
cai, după scânteile copitelor.

* * *

Non recidere, forbice, quel volto,
solo nella memoria che si sfolla,
non far del grande suo viso in ascolto
la mia nebbia di sempre.

Un freddo cala… Duro il colpo svetta.
E l’acacia ferita da sé scrolla
il guscio di cicala
nella prima belletta di Novembre.

* * *

Foarfece, nu tăia acel chip
singur în memoria răritǎ,
nu înconjura obrazul său în ascultare
cu ceaţa mea dintotdeauna.

Se lasă frigul… Lovitura scurt retează.
Rănit, salcâmul năruie din sine
cuibul de greier
în cel dintâi noroi al lui Noiembrie.

* * *

La canna che dispiuma
mollemente il suo rosso
flabello a primavera;
la rèdola nel fosso, su la nera
correntìa sorvolata di libellule;
e il cane trafelato che rincasa
col suo fardello in bocca,

oggi qui non mi tocca riconoscere;
ma là dove il riverbero più cuoce
e il nuvolo s’abbassa, oltre le sue
pupille ormai remote, solo due
fasci di luce in croce.
E il tempo passa.

* * *

Trestia ce-şi despoaie
primăvara
molatic, roşul evantai;
făgaşul din canal, în neagra
albie cu libelule ce zboară deasupra;
şi câinele ce gâfâie spre casă
cu un pachet în bot;

azi n-are rost să le mai recunosc aici;
ci acolo unde răsfrângerea luminii
doare şi norii coboară
peste pupilele sale acum depărtate, doar două
mănunchiuri strălucind în cruce.
Şi vremea trece.

* * *

…ma così sia. Un suono di cornetta
dialoga con gli sciami del querceto.
Nella valva che il vespero riflette
un vulcano dipinto fuma lieto.

La moneta incassata nella lava
brilla anch’essa sul tavolo e trattiene
pochi fogli. La vita che sembrava
vasta è piu breve del tuo fazzoletto.

* * *

…dar fie-aşa. Un sunet de trompetă
dialoghează cu un stejăriş.
În scoica ce amurgul îl repetă
fumegă un pictat vulcan, pieziş.

Moneda îngropată-n lava grea
pe masă arde, şi reţine, pale,
câteva foi. Mai scurtă-i viaţa, ce părea
vastă, ca freamătul batistei tale.

LA CASA DEI DOGANIERI

Tu non ricordi la casa dei doganieri
sul rialzo a strapiombo sulla scogliera:
desolata t'attende dalla sera
in cui v'entrò lo sciame dei tuoi pensieri
e vi sostó irrequieto.

Libeccio sferza da anni le vecchie mura
e il suono del tuo riso non è più lieto:
la bussola va impazzita all'avventura
e il calcolo dei dadi più non torna.
Tu non ricordi; altro tempo frastorna
la tua memoria; un filo s'addipana.

Ne tengo ancora un capo; ma s'allontana
la casa e in cima al tetto la banderuola
affumicata gira senza pietà.
Ne tengo un capo; ma tu resti sola
né qui respiri nell'oscurità.

Oh l'orizzonte in fuga, dove s'accende
rara la luce della petroliera!
Il varco è qui? (Ripullula il frangente
ancora sulla balza che scoscende…)
Tu non ricordi la casa di questa
mia sera. Ed io non so chi va e chi resta.

CASA VAMEŞILOR

Nu-ţi aminteşti de casa vameşilor, ascunsă
pe muchia recifului spre valuri, dreaptă:
dezolată din seara aceea te aşteaptă
de când mulţimea ta de gânduri o pătrunse
şi-aici făcu neliniştit popas.

Furtuna ziduri vechi ia în şfichiuri, dură,
nu mai e vesel râsul tău de azi;
busola merge càpie spre aventură,
calculul zarurilor nu se mai întoarce.
Nu-ţi aminteşti; alt timp memoria ţi-o fură;
un fir se deapănă — rază.

Mai ţin unul din capete; dar se îndepărtează
iar casa, morişca ce-o zăreşti întâi,
înnegrită, pe-acoperiş se învârte nemilos.
Mai ţin un capăt; dar tu singură rămâi
şi nu aici respiri în aerul întunecos.

Oh, orizontu-i goană, unde scapără
rară vreo lumină de petrolier!
Aici e trecerea? (Vin exoduri mari de apă
pe coama stâncilor ce crapă şi se apără…)
Tu nu-ţi mai aminteşti casa din această
seară a mea. Iar eu nu ştiu cine se duce şi cine adastă.

BASSA MAREA

Sere di gridi, quando l’altalena
oscilla nella pergola d’allora
e un oscuro vapore vela appena
la fissità del mare.

Non più quel tempo. Varcano ora il muro
rapidi voli obliqui, la discesa
di tutto non s’arresta e si confonde
sulla proda scoscesa anche lo scoglio
che ti porto primo sull’onde.

Viene col soffio della primavera
un lugubre risucchio
d’assorbire esistenze; e nella sera,
negro vilucchio, solo il tuo ricordo
s’attorce e si difende.

S’alza sulle spallette, sul tunnel più lunge
dove il treno lentissimo s’imbuca.
Una mandria lunare sopraggiunge
poi sui colli, invisibile, e li bruca.

MAREE JOASĂ

Seri de strigăte, când oscila
scrânciobul din umbrarul de atunci
şi-un abur neguros voala abia
fixitatea mării.

Dus e acel timp. Trec astăzi peste zid
iuţi zboruri oblice, căderea
tuturor lucrurilor nu se-opreşte, se confundă
pe ţărmul prăvălit până şi stânca
ce te-a purtat întâi pe undă.

Vine cu adierea primăverii
o lugubră vâltoare
de absorbite vieţi; şi-n toiul serii,
volbură neagră, doar amintirea ta
se răsuceşte şi se apără.

Se înalţă în ţărmi, poate un tunel
îndepărtat unde încetul tren se naşte.
O turmă lunară se arată după el
pe dealuri, nevăzută, şi le paşte.

SOTTO LA PIOGGIA

Un murmure; e la tua casa s’appanna
come nella bruma del ricordo —
e lacrima la palma ora che sordo
preme il distaccamento che ritiene
nell’afa delle serre anche le nude
speranze ed il pensiero che rimorde.

Por amor de la fiebre… mi conduce
un vortice con te. Raggia vermiglia
una tenda, una finestra si rinchiude.
Sulla rampa materna ora cammina,
guscio d’uovo che va tra la fanghiglia,
poca vita tra sbatter d’ombra e luce.

Strideva *Adios muchachos, compañeros*
de mi vida, il tuo disco dalla corte:
e m’è cara la maschera se ancora
di là dai mulinello della sorte
mi rimane il sobbalzo che riporta
al tuo sendero.

Seguo i lucidi strosci e in fondo, a nembi,
il fumo strascicato d’una nave.
Si punteggia uno squarcio…
Per te intendo
cio che osa la cicogna quando alzato
il volo della cuspide nebbiosa
rèmiga verso la Città del Capo.

PE PLOAIE

Un murmur, şi casa ta se înceţoşează
ca în bruma amintirii —
şi lăcrimează palmierul când presimte
azi, surd, ruina ce reţine
în zăduful serelor chiar goalele
speranţe şi gândul remuşcării.

Por amor de la fiebre… mă poartă
cu tine un vârtej. Roşu aprins se abate
o perdea, se închide o fereastră.
Umblă pe gheara mamei în clipa asta
coaja de ou înaintând prin mâl, un strop
de viaţă în zbaterea de umbră şi lumină.

Ţipa *Adios muchacbos, compañeros*
de mi vida, discul tău în curte;
şi masca îmi e dragă dacă peste
morişca soartei noastre scurte
îmi mai rămâne saltul care duce
la cărarea ta.

Urmez lucioase ropote şi în fundal, ca nimburi,
fumul târât de o navă.
O rană înţeapă…
Pentru tine înţeleg
tot ce cutează barza când plecată
în zbor din cuspida ceţoasă
bate din aripi spre Oraşul Capului.

PUNTA DEL MESCO

Nel cielo della casa rigato
all’alba dai volo dritto delle pernici
il fumo delle mine s’inteneriva,
saliva lento le pendici a piombo.
Dal rostro del palabotto si convolsero
le ondine trombettiere silenziose
e affondarono rapide tra le spume
che il tuo passo sfiorava.

Vedo il sentiero che percorsi un giorno
come un cane imquieto; lambe il fiotto,
s’inerpica tra i massi e rado strame
a tratti la scancella. E tutto è uguale.
Nella ghiaia bagnata s’arrovella
un’eco degli scrosci. Umido brilla
il sole sulle membra affaticate
dei curvi spaccapietre che martellano.

Polene che risalgono e mi portano
qualche cosa di te. Un tràpano incide
il cuore sulla roccia — schianta attorno
più forte un rombo. Brancolo nel fumo,
ma rivedo: ritornano i tuoi rari
gesti e il viso che aggiorna al davanzale, —
mi torna la tua infanzia dilaniata
dagli spari!

PUNTA DEL MESCO

In cerul carierei dungat în zori
de zborul drept al potârnichilor
fumul minelor se îmblânzea,
leneş suind prăpăstiosul povârniş.
Din rostrul pajiştei se întoarseră
undinele cu trâmbiţă, tăcute,
şi se-afundară iuţi printre spumele
pe care pasul tău le înfiora.

Zăresc poteca ce-o urmam cândva
ca un câine neliniştit: linge unda,
se caţără printre stânci şi iarba rară
o râcâie ades. Egal e totul.
Pe prundul umed bântuie
ecoul unor ruperi. Umed străluceşte
soarele pe membrele istovite
ale spărgătorilor de piatră, încovoiaţi.

Sculptate prore care suie îmi aduc
ceva din tine. Un sfredel scrie
pe rocă inima — împrejur se sparge
un bubuit. Şovăi prin fum,
dar revăd: se întorc rarele tale
gesturi şi chipul luminat de zori în geam —
îmi revine copilăria ta sfâşiată
de detunături!

EASTBOURNE

„Dio salvi il Re” intonano le trombe
da un padiglione erto su palafitte
che aprono il varco al mare quando sale
a distruggere peste
umide di cavalli sulla sabbia
del litorale.

Freddo un vento m’investe
ma un guizzo accende i vetri
e il candore di mica delle rupi
ne risplende.

Bank Holiday… Riporta l’onda lunga
della mia vita
a striscio, troppo dolce sulla china.
Si fa tardi. I fragori si distendono,
si chiudono in sordina.

Vanno su sedie a ruote i mutilati,
li accompagnano cani dagli orecchi
longhi, bimbi in silenzio o vecchi. (Forse
domani tutto parrà un sogno.)
E vieni
Tu pure voce prigioniera, sciolta
anima ch’è smarrita,
voce di sangue, persa e restituita
alla mia sera.

EASTBOURNE

„Doamne, mântuie-l pe rege”, intonează trompetele
dintr-un pavilion suit pe palafite
ce lasă cale mării când ea urcă
şi surpă
umede urme de cai în nisipul
litoralului.

Rece un vânt mă înconjoară,
dar un licăr aprinde geamurile
şi candoarea de mică a pantelor
străluceşte.

Bank Holiday… Readuce unda lungă
a vieţii mele,
târâş, prea dulce pe colină.
E târziu. Huruitul se întinde,
se închide în surdină.

Pe scaune cu roţi vin mutilaţi,
câini îi însoţesc cu lungi urechi,
copii tăcuţi, bătrâni. (Poate că
totul va părea mâine un vis.)
Ci vino
şi tu, glas prizonier, tu, suflet
descătuşat care te-ai rătăcit,
tu glas al sângelui, pierdut şi regăsit
de seara mea.

Come lucente muove sui suoi spicchi
la porta di un albergo
— risponde un’altra e le rivolge un raggio —
m’agita un carosello che travolge
tutto dentro il mio giro; ed io in ascolto
(mia patria!) riconosco il tuo respiro,
anch’io mi levo e il giorno è troppo folto.

Tutto apparirà vano: anche la forza
che nella sua tenace ganga aggrega
i vivi e i morţi, gli alberi e gli scogli
e si svolge da te, per te. La festa
non ha pietà. Rimanda
il suo scroscio la banda, si dispiega
nel primo buio una bontà senz’armi.

Vince il male… La ruota non s’arresta.

Anche tu lo sapevi, luce-in-tenebra.

Nella plaga chi brucia, dove sei
scomparsa al primo delle campane, solo
rimane l’acre tizzo che già fu
Bank Holiday.

Cât de lucioasă în ţâţâni se mişcă
uşa unui hotel
— răspunde o alta şi-i întoarce o rază —
mă clatină un carusel ce răsuceşte
totul în goana lui; iar eu ascult
(„patria mea”) şi-ţi recunosc suflarea,
mă înalţ şi eu, prea deasă este ziua.

Zadarnic totul va părea; chiar forţa
care în ganga ei puternică agregă
vii şi morţi, stâncile, copacii
desprinsă de tine, pentru tine. Sărbătoarea
nu cunoaşte mila. Îşi amână zarva
această fanfară, se desfoaie
când cade seara o bunătate fără arme.

Învinge răul… Roata nu se opreşte.

Şi tu o ştiai, lumină-în-întuneric.

Pe plaja arzătoare, unde
ai dispărut odată cu prima bătaie de clopot,
rămâne doar asprul tăciune care-a fost
Bank Holiday.

CORRISPONDENZE

Or che in fondo un miraggio
di vapori vacilla e si disperde,
altro annunzia, tra gli alberi, la squilla
del picchio verde.

La mano che raggiunge il sottobosco
e trapunge la trama
del cuore con le punte dello strame,
è quella che matura incubi d’oro
a specchio delle gore
quando il carro sonoro
di Bassareo riporta folli mùgoli
di arieti sulle toppe arse dei colli.

Torni anche tu, pastora senza greggi,
e siedi sul mio sasso?
Ti riconosco; ma non so che leggi
oltre i voli che svariano sul passo.
Lo chiedo invano al piano dove una bruma
èsita tra baleni e spari su sparsi tetti,
alla febbre nascosta dei diretti
nella costa che fuma.

CORESPONDENŢE

Acum când în fundal un miraj
de aburi şovăie şi e-n risipă
vesteşte altceva, prin arbori, toaca
ciocănitorii verde la aripă.

Mâna care se întinde sub arbuşti
şi împunge urzeala
inimii cu vârful ierbii,
e aceea care coace coşmare de aur
în oglinda bălţilor senine,
când carul sonor
al lui Bassareo poartă vaietele nebune
de berbeci pe petecele arselor coline.

Revii şi tu, păstoriţă fără turme,
şi şezi pe piatra unde stărui eu?
Te recunosc, dar nu ştiu ce urme
citeşti prin zborurile împletite-n defileu.
Întreb zadarnic şesul unde o ceaţă zăboveşte
între raze şi detunături pe rarele acoperişe,
febra ascunsă a lungilor accelerate
pe coasta care abureşte.

BARCHE SULLA MARNA

Felicità del sùghero abbandonato
alla corrente
che stempra attorno i ponti rovesciati
e il plenilunio pallido nel sole:
barche sul fiume, agili nell'estate
e un murmure stagnante di città.
Segui coi remi il prato se il cacciatore
di farfalle vi giunge con la sua rete,
l'alberaia sul muro dove il sangue
del drago si ripete nel cinabro.

Voci sul fiume, scoppi dale rive,
o ritmico scandire di piroghe
nel vespero che cola
tra le chiome dei noci, ma dov'è
la lenta processione di stagioni
che fu un alba infinita e senza strade,
dov'è la lunga attesa e qual è il nome
del vuoto che ci invade.

Ik sogno è questo: un vasto,
interminato giorno che rifonde
tra gli argini, quasi immobile, il suo bagliore
e ad ogni svolta il buon lavoro dell'uomo,
il domani velato che non fa orrore.
E altro ancora era il sogno, ma il suo riflesso
fermo sull'acqua in fuga, sotto il nido

BĂRCI PE MARNA

Fericire a trunchiului de plută abandonat
curentului
care se domoleşte lângă podurile prăbuşite
şi luna plină palidă la soare:
bărci pe fluviu, sprintene în vară
şi un murmur stagnant de oraş.
Urmezi cu vâslele fâneaţa unde ajunge
cu plasa lui vânătorul
de fluturi, iedera pe zidul unde sângele
dragonului se tălmăceşte în cinabru.

Voci peste râu, detunături pe maluri
ori ritmica scandare de piroge
în amurgul filtrându-se
prin coamele de nuci, dar unde-i
procesiunea anotimpurilor lentă
în chip de zori fără sfârşit şi fără drumuri,
unde e lunga aşteptare şi care-i numele
golului ce ne pătrunde?

Acesta este visul: vastă
nesfârşită zi care-şi răsfrânge
lucirea, parcă imobilă, între diguri
la coturi munca bună a omului,
un mâine sub văl care nu îngrozeşte.
Şi altul încă era visul, dar oglindirea lui
fermă pe apele în fugă, pe sub cuibul

del pendolino, aereo e inaccessibile,
era silenzio altissimo nel grido
concorde del meriggio ed un mattino
più lungo era la sera, il gran fermento
era grande riposo.
Qui… il colore
che resiste è del topo ha saltato
tra i giunchi o col suo spruzzo di metallo
velenoso, lo storno che sparisce
tra i fumi della riva.
Un altro giorno,
ripeti — o che ripeti? E dove porta
questa bocca che brùlica in un getto
solo?
La sera è questa. Ora, possiamo
scendere fino a che s’accenda l’Orsa.

(Barche sulla Marna, dominicali, in corsa
Nel di della tua festa).

de piţigoi, aerian, inaccesibil,
era tăcere mult înaltă în ţipătul
armonic al amiezii şi o dimineaţă
mai lungă era seara, marele ferment
era odihna.

Aici… culoarea
care rezistă e a şoarecelui ce-a ţâşnit
prin trestii sau, cu bura sa metalică,
înveninată, graurul ce piere
în fumul de pe maluri.
O altă zi,
repeţi — sau ce repeţi? Şi unde duce
această gură forfotind de-o singură
risipă?
Seara e aceasta. Acum putem
Pluti la vale până se-aprinde Marea Ursă.

(Bărci pe Marna, duminicale, în cursă
de ziua sărbătorii tale.)

DA *LA BUFERA E ALTRO*
(1940 - 1954)

LA BUFERA

Les princes n 'ont point d'yeux pour voir ces grandes merveilles, Leurs mains ne servent plus qu'à nous persecuter…
(Agrippa D'Aubigne, A *Dieu)*

La bufera che sgronda sulle foglie
dure della magnolia i lunghi tuoni
marzolini e la grandine,
(i suoni di cristallo nel tuo nido
notturno ti sorprendono, dell'oro
che s'e spento sui mogani, sul taglio
dei libri rilegati, brucia ancora
una grana di zucchero nel guscio
delle tue palpebre)

il lampo che candisce
alberi e muro e li sorprende in quella
eternità d'istante — marmo manna
e distruzione — ch'entro te scolpita
porti per tua condanna e che ti lega
piú che l'amore a me, strana sorella, —

e poi lo schianto rude, i sistri, il fremere
dei tamburelli sulla fossa fuia,
lo scalpicciare del fandango, e sopra

DIN *FURTUNA ŞI ALTE POEME*
(1940 - 1954)

FURTUNA

Les princes n ‘ont point d’yeux pour voir ces grandes merveilles, Leurs mains ne servent plus qu’à nous persecuter…
(Agrippa D’Aubigne, A *Dieu)*

Furtuna în şuvoaie peste frunzele
rigide ale magnoliei şi tunetele lungi
de martie şi grindina
(în cuibul tău de noapte, te surprind
cristalele de sunete, din aurul
stins pe mahon, pe muchii de volume
legate, arde încă o fărâmă
de zahăr în cochilia
pleoapelor tale)

fulgerul împietreşte în candel arbori
şi ziduri, şi îi surprinde în acea
eternitate a clipei — mană, marmură
şi nimicire — pe care tu o porţi
sculptată în tine drept osândă, ea
te leagă de mine, soră stranie, mai mult
decât iubirea însăşi —

şi apoi brutalul plesnet, sistrii, răpăitul
de tamburine pe ascunsa groapă,
târâşul de fandango, şi deasupra

qualche gesto che annaspa…
Come quando
ti rivolgesti e con la mano, sgombra
la fronte dalla nube dei capelli,

mi salutasti — per entrar nel buio.

vreun gest ce bâjbâie…
Ca şi atunci
când te-ai întors spre mine şi cu mâna
din norul coamei dezvelindu-ţi fruntea

m-ai salutat — pentru-a intra în beznă.

LUNGOMARE

Il soffio cresce, il buio è rotto a squarci,
e l’ombra che tu mandi sulla fragile
palizzata s’arricia. Troppo tardi

se vuoi esser te stessa! Dalla palma
tonfa il sorcio, il baleno è sulla miccia,
sui lunghissimi cigli del tuo sguardo.

DRUM PE ŢĂRM

Se înteţeşte briza, întunericul
e rupt în fâşii, iar umbra ta pe gardul
fragil se zgribuleşte. Prea târziu

de vrei să fii tu însăţi! Din palmier
bufneşte şoarecele, fulgerul clipeşte
pe genele prelungi ale privirii tale.

SU UNA LETTERA NON SCRITTA

Per un formicolio d’albe, per pochi
fili su cui s’impigli
il fiocco della vita e s’incollani
in ore e in anni, oggi i delfini a coppie
capriolano coi figli? Oh ch’io non oda
nulla di te, ch’io fugga dal bagliore
dei tuoi cigli. Ben altro è sulla terra.

Sparir non so né riaffacciarmi; tarda
la fucina vermiglia
della notte, la sera si fa lunga,
la preghiera è supplizio e non ancora
tra le rocce che sorgono t’e giunta
la bottiglia dai mare. L’onda, vuota,
si rompe sulla punta, a Finisterre.

PE O SCRISOARE NESCRISĂ

Prin mişunarea unor nori, prin rare
fire în care să se prindă
ţesutul vieţii şi să se înşire
în ore şi în ani, azi perechi — delfinii
cu puii lor în salturi se perindă? Oh, să n-aud
nimic de tine şi să fug din zarea
genelor tale. Altfel e pe lume.

Să pier nu ştiu, nici să apar din nou; târzie
e forja sângerie
a nopţii, seara se lungeşte,
tortură-i rugăciunea şi încă
printre goale stânci nu ţi-a ajuns
pe mare sticla. Valul se sfărâmă, gol,
pe promontoriul înalt, la Finister.

NEL SONNO

Il canto delle strigi, quando un iride
con intermessi palpiti si stinge,
i gemiti e i sospiri
di gioventù, l’errore che recinge
le tempie e il vago orror dei cedri smossi
dall’urto della notte — tutto questo
puo ritornarmi, traboccar dai fossi,
rompere dai condotti, farmi desto
alla tua voce. Punge il suono d’una
giga crudele, l’avversario chiude
la celata sul viso. Entra la luna
d’amaranto nei chiusi occhi, è una nube
che gonfia; e quando il sonno la trasporta
più in fondo, è ancora sangue oltre la morte.

ÎN SOMN

Cântecul cucuvelelor, când un iris
cu întrerupte tremurări se stinge,
gemetele şi suspinele
de tinereţe, eroarea ce împrejmuie
tâmplele şi vaga oroare a cedrilor zguduiţi
de izbitura nopţii — toate acestea
îmi pot reveni, pot deborda din şanţuri,
izbucni din conducte, mă pot trezi
la glasul tău. Împunge sunetul
de crudă gigă, adversarul îşi închide
obrăzarul pe chip. Intră luna
de amarant în ochii închişi, e un nor
care se umflă; şi când somnul o poartă
mai adânc, e încă sânge dincolo de moarte.

PERSONAE SEPARATAE

Come la scaglia d’oro che si spicca
dai fondo oscuro e liquefatta cola
nel corridoio dei carrubi ormai
ischeletriti, cosi pure noi
persone separate per lo sguardo
d’un altro? È poca cosa la parola,
poca cosa lo spazio in questi crudi
noviluni annebbiati: ciò che manca,
e che ci torce il cuore e qui m’attarda
tra gli alberi, ad attenderti, è un perduto
senso, o il fuoco, se vuoi, che a terra stampi,
figure parallele, ombre concordi,
aste di un sol quadrante i nuovi tronchi
delle radure e colmi anche le cave
ceppaie, nido alle formiche. Troppo
straziato è il bosco umano, troppo sorda
quella voce perenne, troppo ansioso
lo squarcio che si sbiocca sui nevati
gioghi di Lunigiana. La tua forma
passò di qui, si riposo sul riano
tra le nasse atterrate, poi si sciolse
come un sospiro, intorno — e ivi non era
l’orror che fiotta, in te la luce ancora
trovava luce, oggi non più che al giorno
primo già annotta.

PERSONAE SEPARATAE

Asemeni solzului de aur ce se rupe
din întuneric şi lichefiat se scurge
prin coridorul roşcovilor scheletizaţi
acum, oare tot aşa şi noi
persoane separate pentru ochiul
cuiva? Nu are preţ cuvântul
nici spaţiul în aceste crude nopţi
cu lună nouă înnorată; ce lipseşte
şi ne suceşte inima şi mă întârzie
aici printre copaci, în aşteptarea ta, e un sens
pierdut ori focul, dacă vrei, ce aruncă
figuri paralele pe sol, umbre armonice,
limbi pe acelaşi cadran, noile trunchiuri
de prin poiene şi culmi, chiar buturugile
aproape smulse, cuib pentru furnici. Pădurea
de oameni prea lovită e, prea surd
glasul peren, prea neliniştitoare
despicătura ce se cască-n povârnişul
nins din Lunigiana. Forma ta
trecu pe-aici, se odihni pe mal
printre zvârlite vârşe, se topi
apoi ca un suspin, în jur — şi nu era
acolo groaza unduind, lumina-n tine încă
afla lumină, astăzi nu ca în prima zi
se şi înnoptează.

L’ARCA

La tempesta di primavera ha sconvolto
l’ombrello del salice,
al turbine d’aprile
s’è impigliato nell’orto il vello d’oro
che nasconde i miei morti,
i miei cani fidati, le mie vecchie
serve — quanti da allora
(quando il salce era biondo e io ne stroncavo
le anella con la fionda) son calati,
vivi, nel trabocchetto. La tempesta
certo li riunirà sotto quel tetto
di prima, ma lontano, più lontano
di questa terra folgorata dove
bollono calce e sangue nell’impronta
del piede umano. Fuma il ramaiolo
in cucina, un suo tondo di riflessi
accentra i volti ossuti, i musi aguzzi
e li protegge in fondo la magnolia
se un soffio ve la getta. La tempesta
primaverile scuote d’un latrato
di fedeltà la mia arca, o perduti.

ARCA

Furtuna de primăvară a răscolit
umbrela sălciei
în vârtejul de aprilie
s-a prins în crengile grădinii valul
de aur ce-mi ascunde morţii,
câinii mei credincioşi, bătrânele
slugi — câţi de atunci
(când salcia era blondă şi eu cu praştia
îi retezam inelele) s-au prăbuşit,
de vii, în trapă. Sigur, vijelia
i-o aduna sub vechiul, cunoscutul
acoperiş, departe însă, mai departe
de-acest pământ muşcat de fulger, unde
sânge şi var tot clocotesc în urma
tălpii de om. În cuhnie abureşte
polonicul, scoica lui cu lungi reflexe
chipuri osoase concentrează, boturi
mult ascuţite, şi-n fundal magnolia
îi ocroteşte când o suflă vântul. Vijelia
de primăvară arca mi-o loveşte cu un lătrat
de devotament, o, pierduţilor!

GIORNO E NOTTE

Anche una piuma che voia puo disegnare
la tua figura, o il raggio che gioca a rimpiattino
tra i mobili, il rimando dello specchio
di un bambino, dai tetti. Sul giro delle mura
strascichi di vapore prolungano le guglie
dei pioppi e giù sul trespolo s’arruffa il pappagallo
dell’arrotino. Poi la notte afosa
sulla piazzola, e i passi, e sempre questa dura
fatica di affondare per risorgere eguali
da secoli, o da istanti, d’incubi che non possono
ritrovare la luce dei tuoi occhi nell’antro
incandescente — e ancora le stesse grida e i lunghi
pianti sulla veranda
se rimbomba improvviso il colpo che t’arrossa
la gola e schianta l’ali, o perigliosa
annunziatrice dell’alba,
e si destano i chiostri e gli ospedali
a un lacerìo di trombe…

ZI ŞI NOAPTE

Chiar şi un fulg zburând îţi poate desena
chipul, ori raza ce se joacă de-a v-aţi ascuns
printre mobile, capriciul unei oglinzi
de copil peste acoperişe. Pe ocolul de ziduri
trene de aburi alungesc turlele plopilor
şi jos se înfoaie pe crăcană papagalul
tocilarului. Apoi noaptea de zăduf
peste piaţă, şi paşii răsunând, şi veşnic această
trudă aspră de a ne scufunda pentru a răsări egali
de secole, ori de clipe, din coşmaruri ce nu pot
afla din nou lumina ochilor tăi în peştera
incandescentă — şi iar aceleaşi strigăte şi plânsetele
lungi pe verandă
când bubuie deodată lovitura care-ţi înroşeşte
gâtul şi sfărâmă aripile, o primejdioasă
vestitoare a zorilor,
şi se trezesc mănăstirile şi spitalele
la o sfâşiere de trâmbiţe…

IL TUO VOLO

Se appari al fuoco (pendono
sul tuo ciuffo e ti stellano
gli amuleti)
due luci ti contendono
al borro ch’entra sotto
la volta degli spini.

La veste è in brani, i frùtici
calpesti rifavillano
e la gonfia peschiera dei girini
umani s’apre ai solchi della notte.

Oh non tuibar l’immondo
vivagno, lascia intorno
le cataste brucianti, il fumo forte
sui superstiti!

Se rompi il fuoco (biondo
cinerei i capelli
sulla ruga che tenera
ha abbandonato il cielo)
come potra la mano delle sete
e delle gemme ritrovar tra i morţi
il suo fedele?

ZBORUL TĂU

De te arăţi la foc (îţi spânzură
de coamă şi te înstelează
talismanele),
două lumini se luptă pentru tine
cu torentul ce pătrunde sub bolta spinilor.

Vestmântul e în zdrenţe, arbuştii
călcaţi dau iar scântei
şi plinul heleşteu al mormolocilor
umani se deschide brazdelor nopţii.

Oh, nu tulbura imundul
mal, lasă împrejur
grămezile arzânde, fumul tare
peste supravieţuitori!

Focul de-l rupi (blond
cenuşiile fire
pe omida fragilă
care a părăsit cerul),
cum va putea mâna mătăsurilor
şi a giuvaerelor să-l regăsească printre morţi
pe credinciosul tău?

A MIA MADRE

Ora che il coro delle coturnici
ti blandisce nel sonno eterno, rotta
felice schiera in fuga verso i clivi
vendemmiati del Mesco, or che la lotta
dei viventi più infuria, se tu cedi
come un’ombra la spoglia
(e non è un’ombra,
o gentile, non è ciò che tu credi)

chi ti proteggerà? La strada sgombra
non e una via, solo due mani, un volto,
quelle mani, *quel* volto, il gesto d’una
vita che non è un altra ma se stessa,
solo questo ti pone nell’eliso
folto d’anime e voci in cui tu vivi;

e la domanda che tu lasci è anch’essa
un gesto tuo, all’ombra delle croci.

MAMEI MELE

Acum când corul potârnichilor
te alină în somnul veşnic, ruptă,
fericită ceaţă în goană spre colinele
culese din Mesco, acum când lupta
celor vii se înteţeşte, de-ai să-ţi laşi
vestmântul ca pe o umbră
(şi nu-i umbră,
duioaso, nu e ceea ce crezi)

cine te va ocroti? Drumul sumbru
nu e o cale, doar două mâini, un chip,
acele mâini, *acel* chip, gestul unei
vieţi ce nu e alta, ci ea însăşi,
doar asta te aşază în acest
dens rai de suflete şi voci unde trăieşti;

iar întrebarea ce o laşi e tot un gest
al tău, şi ea, în umbrele de cruci.

MADRIGALI FIORENTINI

I

11 settembre 1943

Sugella, Herma, con nastri e ceralacca
la speranza che vana
si svela, appena schiusa ai tuoi mattini.
Sul muro dove si leggeva MORTE
A BAFFO BUCO passano una mano
di biacca. Un vagabondo di lassù
scioglie manifestini sulla corte
annuvolata. E il rombo s'allontana.

II

11 agosto 1944

Un Bedlington s'affaccia, pecorella
azzurra, al tremolio di quei tronconi —
Trinity Bridge — nell'acqua. Se s'infognano
come topi di chiavica i padroni
d'ieri (di sempre?), i colpi che martellano
le tue tempie fin lì, nella corsia
del paradiso, sono il gong che ancora
ti rivuole fra noi, sorella mia.

MADRIGALE FLORENTINE

I

11 septembrie 1943

Pecetluieşte, Herma, cu fir şi ceară de sigiliu
speranţa ce se dovedeşte
zadarnică, abia întrezărită-n zorii tăi.
Pe zidul unde se citea *La moarte*
cu Baffo Buco ei aştern o mână
cu alb de plumb. Un vagabond de sus
aruncă manifeste peste curtea
înnegurată! Tunetul se-ndepărtează.

II

11 august 1944

Un Bedlington se-arată, azurie
mioară, la vibraţia trunchiurilor —
Trinity Bridge- în apă. De se împotmolesc
ca şobolanii de canal stăpânii
de ieri (de totdeauna?) loviturile ce-ţi ciocănesc
în tâmplă, chiar şi acolo, la intrarea
În paradis, sunt gongul care încă
te cheamă, surioară, între noi.

BALLATA SCRITTA IN UNA CLINICA

Nel solco dell’émergenza:

quando si sciolse oltremonte
la folle cometa agostana
nell’aria ancora serena —

ma buio, per noi, e terrore
e crolli di altane e di ponti
su noi come Giona sepolti
nel ventre della balena —

ed io mi volsi e lo specchio
di me più non era lo stesso
perché la gola ed il petto
t’avevano chiuso di colpo
in un manichino di gessi.

Nel cavo delle tue orbite
brillavano lenti di lacrime
più spesse di questi tuoi grossi
occhiali di tartaruga
che a notte ti tolgo e avvicino
alle fiale della morfina.

BALADĂ SCRISĂ ÎNTR-O CLINICĂ

În brazda emergenţei:

când s-a topit peste munte
nebuna cometă de august
în văzduhul încă senin —

dar, pentru noi, beznă şi teroare,
surpări de terase şi poduri
şi noi îngropaţi, precum Iona
în pântecul chitului plin —

şi eu m-am întors, dar oglinda
îmi era alta, secretă,
fiindcă gâtul şi pieptul
ţi le închiseseră deodată
într-un manechin de cretă.

În golul orbitelor tale
luceau lentile de lacrimi
mai dense decât aceşti groşi
ochelari de bagà
pe care ţi-i scot noaptea şi-i
pun lângă fiolele de morfină.

L’iddio taurino non era
il nostro, ma il Dio che colora
di fuoco i gigli del fosso:
Ariete invocai e la fuga
del mostro cornuto travolse
con l’ultimo orgoglio anche il cuore
schiantato dalia tua tosse.

Attendo un cenno, se è prossima
l’ora del ratto finale:
son pronto e la penitenza
s’inizia fin d’ora nel cupo
singulto di valli e dirupi
dell’*altra* Emergenza.

Hai messo sul comodino
il bulldog di legno, la sveglia
col fosforo sulle lancette
che spande un tenue lucore
sul tuo dormiveglia,

il nulla che basta a chi vuole
forzare la porta stretta;
e fuori, rossa, s’inasta,
si spiega sul bianco una croce.

Con te anch’io m’affaccio alla voce
che irrompe nell’alba, all’enorme
presenza dei morti; e poi l’ululo

del cane di legno è il mio, muto.

Dumnezeul taurin nu era al nostru,
ci un zeu ce înroşeşte
în foc crinii de groapă:
pe Berbece îl invocai, iar fuga
cornutului monstru străpunse
cu ultimul orgoliu, şi inima
plesnită de aspra ta tuse.

Aştept un semn, de-i aproape
ora răpirii finale;
sunt gata şi penitenţa
începe, chiar acum, în negrul
suspin de văi şi de râpe
al *celeilalte* Emergenţe.

Ai pus pe noptieră
buldogul de lemn, ceasul
deşteptător cu fosfor pe ace
care aşterne o zare subţire
pe lunga ta neadormire,

nimicul, de ajuns cui doreşte
să forţeze uşa îngustă:
şi-afară, roşie, se arborează
o cruce, se desface-n alb atlaz.

Şi eu mă arăt, cu tine, acelui glas
ce izbucneşte-n zori, enormei
prezenţe a morţilor; şi apoi urletul

câinelui de lemn e al meu, mut.

„FLASHES” E DEDICHE

VERSO SIENA

Ohimé che la memoria sulla vetta
non ha chi la trattenga!

(La fuga dei porcelli sull’Ambretta
notturna al sobbalzare della macchina
che guada il carillon di San Gusmè
e una luna maggenga, tutta macchie…)

La scatola a sorprese ha fatto scarto
sul punto in cui il mio Dio gittò la maschera
e fulminò il ribelle.

„FLASHES” ŞI DEDICAŢII

SPRE SIENA

Vai mie, că memoria în pisc
nu are cine s-o oprească!

(Fuga purceilor pe Ambretta
nocturnă la clătinările maşinii
ce trece vadul, carilonul lui San Gusmè
şi o lună de mai, toată pete…)

Cutia cu surprize s-a declanşat
în punctul unde Zeul meu îşi azvârli
masca şi-l trăsni pe răzvrătit.

SU LA GRÈVE

Ora non ceno solo con lo sguardo
come quando al mio fischio ti sporgevi
e ti vedevo appena. Un masso, un solco
a imbuto, il volo nero
di una rondine,
un coperchio sul mondo.

E m’è pane quel boccio du velluto
che s’apre su un glissato di mandolino,
acqua il frùscio scorrente, il mo profondo
respiro vino.

PE GRÈVE

Nu mai cinez azi singur cu privirea
ca-n vremea când la şuier te iveai
şi te vedeam abia. Un bolovan, o brazdă
în pâlnie, zborul negru al unei rândunici,
un capac peste lume.

Şi-mi e pâine bobocul de velur
deschis pe-o mandolină în suspin,
apă — lunecătorul foşnet, a ta adâncă
respiraţie — vin.

LA TROTA NERA

Reading

Curvi sull’acqua serale
graduati in Economia,
Dottori in Divinità,
la trota annusa e va via,
il suo balenio di carbonchio
è un ricciolo tuo che si sfa
nel bagno, un sospiro che sale
dagli ipogei del tuo ufficio.

PĂSTRĂVUL NEGRU

Reading

Aplecaţi pe înserarea apei
titraţi în Economie,
doctori în Cele Sfinte,
păstrăvul adulmecă, ia aminte
şi fuge, licărirea-i de tăciune
e o buclă a ta ce se desface-n baie,
e un suspin ce suie, mai aproape,
din catacombele biroului tău.

DI UN NATALE METROPOLITANO

Londra

Un vischio, fin dall’infanzia, sospeso grappolo
di fede e di pruina sul tuo lavandino
e sullo specchio ovale ch’ora adombrano
i tuoi ricci bergère fra santini e ritratti
di ragazzi infilati un po’alla svelta
nella cornice, una caraffa vuota,
bicchierini di cenere e di bucce,
le luci di Mayfair, poi un crocicchio
le anime, le bottiglie che non seppero aprirsi,
non più guerra né pace, il tardo frullo
di un piccione incapace di seguirti
sui gradini automatici che ti slittano in giù…

DE UN CRĂCIUN METROPOLITAN

Londra

Un vâsc, încă din copilărie suspendat ciorchin
de credinţă şi brumă peste lavoar
şi pe oglinda ovală, umbrită acum
de cârlionţii „bergère”, printre icoane şi portrete
de băieţi, înşirate cam la repezeală
în ramă, o carafă goală,
paharele de cenuşă şi de scoarţă,
luminile de Mayfair, apoi la o răscruce
sufletele, sticlele ce nu ştiură să se deschidă,
nu mai e război, nici pace, târziul fâlfâit
al unui porumbel neputincios să te urmeze
pe treptele automate ce lunecă în jos…

LASCIANDO UN „DOVE”

Cattedrale di Ely

Una colomba bianca m’ha disceso
fra stele, sotto cuspidi dove il cielo s’annida.
Albe e luci, sospese; ho amato il sole,
il colore del miele, or chiedo il bruno,
chiedo il fuoco che cova, questa tomba
che non vola, il tuo sguardo che la sfida.

LĂSÂND UN „DOVE”

Catedrala din Ely

M-a coborât o porumbiţă albă
printre stele, sub cuspide şi pietre funerare,
acolo unde cerul cuibăreşte
zori şi lumini suspendate; am iubit soarele,
culoarea mierii, acum cer brunul,
cer focul mocnind, acest mormânt
nezburător şi privirea ta care-l sfidează.

ARGYLL TOUR

Glasgow

I bimbi sotto il cedro, funghi o muffe
vivi dopo l’acquata,
il puledrino in gabbia
con la scritta „mordace”,
nafta a nubi, sospese
sui canali murati,
fumate di gabbiani, odor di sego
e di datteri, il mugghio del barcone,
catene che s’allentano
— ma le tue le ignoravo —,
sulla scia
salti di tonni, sonno, lunghe strida
di sorci, oscene risa, anzi che tu
apparissi al suo schiavo…

ARGYLL TOUR

Glasgow

Copii sub cedru, ciuperci ori mucegaiuri
vii, după ploaia repede,
cârlănaşul în cuşcă
cu inscripţia „muşcă”,
ţiţei în nori, suspendaţi
pe canale zidite,
stoluri de martini-mari, miros de seu
şi de curmali, muget de şalupă,
lanţuri ce se destind
— dar pe-ale tale nu le ştiam —,
pe dâră
salturi de toni, somn, chiţcăit prelung
de şobolani, obscene râsete, înainte ca tu
să i te-arăţi robului tău…

VENTO SULLA MEZZALUNA

Edinburgh

Il grande ponte non portava a te.
T’avrei raggiunta anche navigando
nelle chiaviche, a un tuo comando.
Ma già le forze, colole sui cristalli
delle verande, andavano stremandosi.

L’uomo che predicava sul Crescente
mi chiese «Sai dov’è Dio?». Lo sapevo
e glielo dissi. Scosse il capo. Sparve
nel turbine che prese uomini e case
e li sollevò in alto, sulla pece.

VÂNT PE SEMILUNĂ

Edinburgh

Acel pod mare nu ducea spre tine.
Ţi-aş fi venit chiar navigând prin cloacă
la o poruncă a ta. Dar începeau
puterile, cu soarele în cristalele
de la verande, să se istovească.

Omul ce predica pe strada în semilună
mă întrebă: „Ştii unde-i Domnul?” Da, ştiam,
şi-i răspunsei. Dete din cap. Pieri-n vârtejul
care cuprinse oameni, case,
şi-i ridică în înălţimi, pe smoală.

SULLA COLONNA PIU ALTA

Moschea di Damasco

Dovrà posarsi lassù
il Cristo giustiziere
per dire la sua parola.
Tra il pietrisco dei sette greti, insieme
s'umilieranno corvi e capinere,
ortiche e girasoli.

Ma in quel crepuscolo eri tu sul vertice:
scura, l'ali ingrommate, stronche dai
geli dell'Antilibano; e ancora
il tuo lampo mutava in vischio i neri
diademi degli sterpi, la Colonna
sillabava la Legge per te sola.

PE CEA MAI ÎNALTĂ COLOANĂ

Moscheea din Damasc

Va trebui acolo sus să coboare
Hristos la marea judecată
pentru a-şi rosti cuvântul.
Pe prundul celor şapte albii, laolaltă
s-or umili corbi şi pitulici,
urzici şi floarea-soarelui.

Dar în amurgu-acela erai tu în vârf:
întunecată, cu aripi rigide de crustă, frânte
de gerurile Antilibanului; şi încă
fulgerul tău preschimba în vâsc negrele
diademe ale spinilor, Coloana
silabisea, doar pentru tine, Legea.

VERSO FINISTÈRE

Col bramire dei cervi nella piova
d’Armor l’arco del tuo ciglio s’è spento
al primo buio per filtrare poi
sull’intonaco albale dove prillano
ruote di cicli, fossi, razzi, frange
d’alberi scossi. Forse non ho altra prova
che Dio mi vede e che le me pupille
d’acquamarina guardano per lui.

SPRE FINISTÈRE

Cu boncăluitul cerbilor în ploaie
la Armor, arcul genei tale s-a stins
la primul întuneric pentru a filtra apoi
pe tencuiala zorilor unde se răsucesc
roţi de cicluri, fuse, spiţe, ciucuri
de arbori scuturaţi. Poate nu am altă
dovadă că Dumnezeu mă vede şi pupilele tale
de smarald marin văd pentru el.

SUL LLOBREGAT

Dal verde immarcessibile della canfora
due note, un intervallo di terza maggiore.
Il cucco, non la civetta, ti dissi; ma intanto, di scatto
tu avevi spinto l’acceleratore.

PE LLOBREGAT

Din verdele incoruptibil al camforului
două note, un interval de terţă majoră.
Cucul, nu cucuveaua, ţi-am spus:
dar estimp, dintr-odată,
tu apăsaseşi pe accelerator.

DAL TRENO

Le tortore colore solferino
sono a Sesto Calende per la prima
volta a memoria d’uomo. Cosi annunziano
i giornali. Affacciato al finestrino,
invano le ho cercate. Un tuo collare,
ma d’altra tinta, si, piegava in vetta
un giunco e si sgranava. Per me solo
balenò, cadde in uno stagno. E il suo
volo di fuoco m’accecò sull’altro.

DIN TREN

Turturelele ca de jăratec au venit
la Sesto Calende pentru prima oară
pe cât se ţine minte. Aşa anunţă
ziarele. De la fereastra în goană
în van le-am căutat. Un colier al tău,
dar de altă culoare, da, pendula în vârful
unei trestii şi se ciugulea. Doar pentru mine
străfulgeră, se prăbuşi într-o baltă. Iar
zborul său de foc mă orbi pentru celălalt.

SIRIA

Dicevano gli antichi che la poesia
e scala a Dio. Forse non è cosi
se mi leggi. Ma il giorno io lo seppi
che ritrovai per te la voce, sciolto
in un gregge di nuvoli e di capre
dirompenti da un greppo a brucar bave
di pruno e di falasco, e i volu scarni
della luna e del sole si fondevano,
il motore era guasto ed una freccia
di sangue su un mucigno segnalava
la via d’Aleppo.

SIRIA

Spuneau anticii că poezia
e scară la zei. Poate că nu-i aşa
de mă citeşti. Eu o ştiui în ziua
când vocea pentru tine o aflai, descins
în turma unor nori şi-a unor capre
pe coastă năpustindu-se să pască
tufe de spini şi stuf, iar chipurile slabe
al lunii şi al soarelui se contopeau;
era defect motorul, şi-o săgeată
de sânge pe o stâncă
arăta şoseaua spre Alep.

PER UN „OMAGGIO A RIMBAUD”

Tardi uscita dai bozzolo, mirabile
farfalla che disfiori da una cattedra
l’esule di Charleville,
oh non seguirlo nel suo rapinoso
volo di starna, non lasciar cadere
piume stroncate, foglie di gardenia
nel nero ghiaccio dell’asfalto! Il volo
tuo sarà più terribile se alzato
da quest’ali di polline e di seta
nell’alone scarlatto in cui tu credi,
figlia del sole, serva del suo primo
pensiero e ormai padrona sua lassù…

PENTRU UN „OMAGIU LUI RIMBAUD”

Târziu ieşit din cocon, uimitor
fluture ce-l desfoi de la o catedră
pe exilatul din Charleville,
oh, nu-l urma în jefuitorul său
zbor de potârniche, nu lăsa să cadă
pene rupte, frunze de gardenie
pe gheaţa neagră a asfaltului! Zborul tău
va fi mai groaznic, purtat
de aceste aripi de polen şi de mătase
în haloul roşu-aprins în care tu crezi,
fluture — fiu al soarelui, slugă a primului
său gând şi acum patronul său de sus…

INCANTESIMO

Oh resta chiusa e libera nell’isole
del tuo pensiero e del mio,
nella fiamma leggera che t’avvolge
e che non seppi prima
d’incontrare Diorima,
colei che tanto ti rassomigliava!
In lei vibra più forte l’amorosa cicala
sul ciliegio del tuo giardino.
Intorno il mondo stinge; incandescente,
nella lava che porta in Galilea
il tuo amore profano, attendi l’ora
di scoprire quel velo che t’ha un giorno
fidanzata al tuo Dio.

FARMEC

Oh, rămâi închisă şi liberă în insulele
gândului tău şi al meu,
în flacăra uşoară ce te înfăşoară
şi pe care n-o ştiui mai înainte
de a o întâlni pe Diotima,
cea care atât îţi semăna!
În ea vibrează mai puternic îndrăgostitul greier
în cireşul grădinii tale.
În jur lumea se decolorează; incandescentă,
în lava ce duce spre Galileea
iubirea ta profană, aştepţi ora
să dai în lături vălul care într-o zi
te-a logodit cu Dumnezeul tău.

L’ORTO

Io non so, messaggera
che scendi, prediletta
del mio Dio (del tuo forse) se nel chiuso
dei meii lazzeruoli ove si lagnano
i lui nidaci, estenuanti a sera,
io non so se nell’orto
dove le ghiande piovono e oltre il muro
si sfioccano, aerine, le ghirlande
dei carpini che accennano
lo spumoso confine dei marosi, una vela
tra corone di scogli
sommersi o nerocupi o più lucenti
della prima stella che trapela —

io non so se il tuo piede
attutito, il cieco incubo onde cresco
alla morte del giorno che ti vidi,
io non so se il tuo passo che fa pulsar le vene
se s’avvicina in questo intrico,
è quello che mi colse un’altra estate
prima che una folata
radente contro il picco irto del Mesco
infrangesse il mio specchio, —
io non so se la mano che mi sfiora la spalla
è la stessa che un tempo
sulla celesta rispondeva a gemiti
d’altri nidi, da un folto ormai bruciato.

GRĂDINA

Eu nu ştiu, vestitoare
ce-mi cobori, predilectă
Dumnezeului meu (al tău poate) dacă-n ocolul
de păducel unde se jelesc
pitulicele în cuib, istovitoare seara,
nu ştiu dacă în grădina
unde ghindele plouă şi peste zid
se zdrenţuiesc, aeriene, ghirlandele
carpenilor, însemnând
spumosul hotar al talazurilor, o velă
între coroane de stânci
scufundate, negre ori mai luminoase
ca prima stea mijind —

nu ştiu dacă pasul tău blând
orbul coşmar ce mă face
să cresc spre moarte de când te-am văzut,
şi nu ştiu dacă pasul tău ce face să pulseze
venele când se apropie de acest vălmăşag
m-a cules într-o vară
mai înainte ca o rafală
razantă pe asprul vârf Mesco
să-mi sfărâme oglinda,
nu ştiu dacă mâna ce-mi înfioară umărul
e aceeaşi care o dată
pe celestă răspundea la gemetele
altor cuiburi, dintr-un desiş, pârjolit acum.

L’ora della tortura e dei lamenti
che s’abbaté sul mondo,
l’ora che tu leggevi chiara come in un libro
figgendo il duro sguardo di cristallo
bene in fondo, là dove acri tendine
di fuliggine alzandosi su lămpi
di officine celavano alla vista
l’opera di Vulcano,
il di dell’Ira che più volte il gallo
annuncio agli spergiuri,
non ti divise, anima indivisa,
dai supplizio inumano, non ti fuse
nella caldana, cuore d’ametista.

O labbri muti, aridi dal lungo
viaggio per il sentiero fatto d’aria
che vi sostenne, o membra che distinguo
a stento dalle mie, o diti che smorzano
la sete dei morenti e i vivi infocano,
o intento che hai creato fuor della tua misura
le sfere del quadrante e che ti espandi
in tempo d’uomo, in spazio d’uomo, in furie
di demoni incarnati, in fronti d’angiole
precipitate a volo… Se la forza
che guida il disco *di già inciso* fosse
un altra, certo, il tuo destino al mio
congiunto mostrerebbe un solco solo.

Ceasul torturii şi al plângerilor
care s-a abătut peste lume,
ceasul în care tu citeai ca într-o carte
limpede, înfigându-ţi privirea dură de cristal,
adânc, acolo unde văluri înţepătoare
de funingine ridicându-se pe fulgere
de uzine ascundeau vederii
opera lui Vulcan,
ziua Mâniei, pe care de mai multe ori cocoşul
a anunţat-o sperjurilor,
nu te-a despărţit, pe tine, suflet nedespărţit
de tortura omenească, nu te-a făurit
în furie, inimă de ametist.

O, buze mute, asprite de lungul
drum pe cărarea de aer
ce vă susţine, o, membre pe care anevoie
le pot deosebi de ale mele, o, degete potolind
setea muribunzilor şi înflăcărându-i pe cei vii,
o, scop care-ai creat peste măsura ta
sferele cadranului, şi te răspândeşti
în timp de om, în spaţiu de om, în furii
de demoni încarnaţi, în frunţi de îngeri
surpaţi în zbor… Dacă puterea
care conduce discul *deja înregistrat* ar fi
o alta, desigur soarta ta cu a mea
unită ar arăta o brazdă numai.

PRODA DI VERSILIA

I miei morti che prego perché preghino
per me, per i miei vivi com’io invoco
per essi non resurrezione ma
il compiersi di quella vita ch’ebbero
inesplicata et inesplicabile, oggi
più di rado discendono dagli orizzonti aperti
quando una mischia d’acque e cielo schiude
finestre ai raggi della sera, — sempre
più raro, astore celestiale, un cutter
bianco-alate li posa sulla rena.

Broli di zinnie tinte ad artificio
(nonne dai duro soggolo le annaffiano,
chiuse lo sguardo a chi di fuorivia
non cede alle impietose loro mani
il suo male), cortili di sterpaglie
incanutite dove se entra un gatto
color frate gli vietano i rifiuti
voci irose; macerie e piatte altane
su case basse lungo un ondulato
declinare di dune e ombrelle aperte
al sole grigio, sabbia che non nutre
gli alberi sacri alla mia infanzia, il pino
selvatico, il fico e l’eucalipto.

ŢĂRMUL VERSILIEI

Morţii mei cărora mă rog să se roage
pentru mine, pentru viii mei, în timp ce eu
cer pentru ei nu înviere, ci
o împlinire vieţii lor rămase
neexplicată şi inexplicabilă, coboară azi
arareori din zări deschise, când
un vălmăşag de cer şi ape cască
ferestre pentru razele înserării, tot
mai rar, ceresc erete, îi depune
alb-aripat un cuter pe nisip.

Straturi de cârciumărese vopsite
(bunici cu aspru comănac le udă,
închise pentru ochii din afară
ai celor care nu-şi depun suferinţa
În mâinile lor nemiloase), ogrăzi
de mărăcini încărunţiţi unde, intrată, o pisică
aidoma unui călugăr negru, e alungată de lângă resturi
de glasuri mânioase; ruine şi terase
pe scunde case în lungul unei
pante de dune în ondulare şi
umbrele deschise-n soarele cenuşiu, nisip
ce nu mai hrăneşte copacii sacri din copilărie,
pinul sălbatic, smochinul şi eucaliptul.

A quell’ombre i primi anni erano folti
gravi di miele, pur se abbandonati;
a quel rezzo anche se disteso sotto
due brandelli di crespo punteggiati
di zanzare dormivo nella stanza
d’angolo, accanto alla cucina, ancora
nottetempo o nel cuore d’una siesta
di cicale, abbagliante nel mio sonno,
travedevo oltre il muro, al lavandino,
care ombre massaggiare le murene
per respingerne in coda, e poi reciderle,
le spine; a quel perenne alto stormire
altri perduti con rastrelli e forbici
lasciavano il vivaio
dei fusd nani per i sempreverdi
bruciati e le cavane avide d’acqua.

Anni di scogli e di orizzonti stretti
a custodire vite ancora umane
e gesti conoscibili, respiro
o anelito finale di sommersi
simili all’uomo o a lui vicini pure
nel nome: il pesce prete, il pesce rondine,
l’àstice — il lupo della nassa — che
dimentica le pinze quando Alice
gli si avvicina… e il volo da trapezio
di topi familiari da una palma
all’altra; tempo che fu misurabile
fino a che non s’aperse questo mare
infinito, di creta e di mondiglia.

Primii ani erau stufoşi pentru acele umbre,
grei de dulceaţa, chiar abandonaţi,
în loc umbrit întins sub două
fâşii de crep punctate de ţânţari
eu adormeam în camera din colţ
lângă bucătărie, în timp de noapte sau uneori
ăn mijlocul unei sieste de greieri,
orbitoare în somnul meu întrezăream
dincolo de ziduri, umbre scumpe
cum masează murenele solzoase
şi le curăţă spre coadă şi le retează
spinii, iar în acea foşnire înalt perenă
alţi pierduţi ai mei cu greble şi cu foarfeci
lăsau heleşteul
cu tulpini pitice şi plecau spre liziere
pârjolite şi făgaşe lacome de apă.

Ani de stânci şi de strâmte orizonturi
pentru a păstra încă vieţi omeneşti
şi gesturi cognoscibile, suflare
ori horcăit final al unor scufundaţi
asemănători omului, vecini lui chiar şi
în nume: peştele-popă, peşte-rândunică,
stârcul — lupul din vârşe — care
uită lansetele atunci când Alice
se apropie… şi zborul de trapez
al şoarecilor de casă dintr-un palmier
în altul; vreme care a fost măsurabilă
până ce s-a deschis această mare
infinită, de cretă şi de zgură.

„EZEKIEL SAW THE WHEEL…”

Ghermito m’hai dall’intrico
dell’edera, mano straniera?
M’ero appoggiato alla vasca
viscida, l’aria era nera,
solo una vena d’onice tremava
nel fondo, quale stelo alla burrasca.
Ma la mano non si distolse
nel buio si fece più diaccia
e la pioggia che si disciolse
sui miei capelli, sui tuoi
d’allora, troppo tenui, troppo lisci,
frugava tenace la traccia
in me seppellita da un cumulo,
da un monte di sabbia che avevo
in cuore ammassato per giungere
a soffocar la tua voce,
a spingerla in giù, dentro il breve
cerchio che tutto trasforma,
raspava, portava all’aperto
con l’orma delle pianelle
sul fango indurito, la scheggia,
la fibra della tua croce
in polpa marcita di vecchie
putrelle schiantate, il sorriso
di teschio che a noi si frappose

„EZEKIEL SAW THE WHEEL.”

M-ai înşfăcat din vălmăşagul
de iederă, mână străină?
Mă rezemasem de acest bazin
vâscos, văzduhul era negru,
numai o vână de onix mai tremura
pe fund, ca în vijelie lujerul de crin.
Dar mâna nu se depărtă,
în beznă se făcu geroasă
şi ploaia în dezlănţuire
pe părul meu, pe-al tău,
cel de atunci, prea neted, prea subţire,
căuta cu încăpăţânare urma
îngropată în mine de un tùmul,
de un munte de nisip pe care
În inimă mi-l grămădisem ca să pot
să-ţi ascult glasul,
să-l cobor în cercul scurt
ce schimbă totul,
râcâia, scotea
la iveală, odată cu urmele de ţiglă
pe noroiul asprit, aşchia,
fibra crucii tale
în miezul cariat al unor
vechi grinzi frânte, surâsul
de craniu ce ni se ivi

quando la Ruota minacciosa apparve
tra riflessi d’aurora, e fatti sangue
i petali del pesco su me scesero
e con essi
il tuo artiglio, come ora.

despărţitor când Roata de temut
răsări în răsfrângeri de auroră, şi
de sânge — petalele de piersic coborâră
asupră-mi, şi cu ele
gheara ta, ca acum.

LA PRIMAVERA HITLERIANA

Né quella ch'a veder lo sol si gira…
(DANTE [?] a Giovanni Quirini)

Folta la nuvola bianca delle falene impazzite
turbina intorno agli scialbi fanali e sulle spallette,
stende a terra una coltre su cui scricchia
come su zucchero il piede; l'estate imminente sprigiona
ora il gelo notturno che capiva
nelle cave segrete della stagione morta,
negii orti che da Maiano scavalcano a questi renai.

Da poco sul corso è passato a volo un messo infernale
tra un alalà di scherani, un golfo mistico acceso
e pavesato di croci a uncino l'ha preso e inghiottito,
si sono chiuse le vetrine, povere
e inoffensive benché armate anch'esse
di cannoni e giocattoli di guerra,
ha sprangato il beccaio che infiorava
di bacche il muso dei capretti uccisi,
la sagra dei miti carnefici che ancora ignorano il sangue
s'è tramutata in un sozzo trescone d'ali schiantate,
di larve sulle golene, e l'acqua séguita a rodere
le sponde e più nessuno è incolpevole.

PRIMĂVARA HITLERISTA

Né quella ch'a veder lo sol si gira…
(DANTE [?] a Giovanni Quirini)

Des norul alb al fluturilor nocturni, înnebuniţi
se învârtejeşte în jurul palidelor felinare şi pe diguri,
şi aşterne pe pământ o pătură pe care pasul
scârţâie ca pe zahăr.
Vara iminentă liberează
acum gerul de noapte, adunat
În grotele secrete ale mortului anotimp, în grădinile
ce din Maiano vin spre aceste nisipuri.

Nu-i mult de când trecu pe drum un sol
infernal, într-un vacarm de ucigaşi, un mistic golf aprins
şi pavoazat cu cruci încârligate l-a prins şi l-a-nghiţit,
se închid vitrinele, sărace
şi inofensive înarmate şi ele
cu tunuri şi jucării de război,
l-a zăvorât pe măcelarul care împodobea
cu petale botul iezilor ucişi,
serbarea blânzilor călăi ce ignora încă sângele
s-a preschimbat într-o josnică tarantelă de aripi
rupte, de stafii pe albiile secate, iar apa continuă
să roadă malurile şi nimeni nu mai e nevinovat.

Tutto per nulla, dunque? — e le candele
romane, a San Giovanni, che sbiancavano lente
l’orizzonte, ed i pegni e i lunghi addii
forti come un battesimo nella lugubre attesa
dell’orda (ma una gemma rigò l’aria stillando
sui ghiacci e le riviere dei tuoi lidi
gli angeli di Tobia, i sette, la semina
dell’avvenire) e gli eliotropi nati
dalle tue mani — tutto arso e succhiato
da un polline che stride come il fuoco
e ha punte di sinibbio…
Oh la piagata
primavera è pur festa se raggela
in morte questa morte! Guarda ancora
in alto, Clizia, è la tua sorte, tu
che il non mutato amor mutata serbi,
fino a che il cieco sole che in te porti
si abbàcini nell’Altro e si distrugga
in Lui, per tutti. Forse le sirene, i rintocchi
che salutano i mostri nella sera
della loro tregenda, si confondono già
col suono che slegato dai cielo, scende, vince —
col respiro di un’alba che domani per tutti
si riaffacci, bianca ma senz’ali
di raccapriccio, ai greti arsi del sud…

Totul pentru nimic, deci? — şi focurile
de artificii, la San Giovanni, ce albeau încete
orizontul şi zăloagele, şi lungul bun-rămas
puternice ca un botez în lugubra aşteptare
a hoardei (dar un giuvaier dunga aerul picurând
pe gheţuri şi pantele malurilor tale
îngerii lui Tobias, cei şapte, sămânţa
viitorului), şi heliotropii născuţi
de mâinile tale — totul era ars şi supt
de un polen ce şuieră ca focul
şi are vârf de viscol…
Oh, rănita
primăvară e totuşi sărbătoare de vreme ce îngheaţă
în moarte această moarte! Mai priveşte
in sus, Cliţia, e destinul tău, tu
care neschimbată dragoste, schimbată o păstrezi
până când orbul soare ce-l porţi în tine
va orbi în celălalt şi se va nimici
în El, pentru toţi. Poate sirenele, dangătele
de clopot ce-i salută pe monştri în seara
pandemoniului lor, se confundă de pe acum
cu sunetul ce dezlegat din cer coboară, izbândeşte,
cu suflarea unor zori ce se vor arăta
mâine pentru toţi, albi, dar fară aripi
de spaimă, în albiile arse de la sud…

VOCE GIUNTA CON LE FOLAGHE

Poichè la via percorsa, se mi volgo, è più lunga
del sentiero da capre che mi porta
dove ci scioglieremo come cera,
ed i giunchi fioriti non leniscono il cuore
ma le vermene, il sangue dei cimiteri,
eccoti fuor dal buio
che ti teneva, padre, erto ai barbagli,
senza scialle e berretto, al sordo fremito
che annunciava nell'alba
chiatte di minatori dal gran carico
semisommerse, nere sull'onde alte.

L'ombra che mi accompagna
alla tua tomba, vigile,
e posa sopra un'erma ed ha uno scarto
altero della fronte che le schiara
gli occhi ardenti e i duri sopraccigli
da un suo biocco infantile,
l'ombra non ha più peso della tua
da tanto seppellita, i primi raggi
del giorno la trafiggono, farfalle
vivaci l'attraversano, la sfiora
la sensitiva e non si rattrappisce.

L'ombra fidata e il muto che risorge,
quella che scorporò l'interno fuoco
e colui che lunghi anni d'oltretempo

GLAS VENIT ODATĂ CU LIŞIŢELE

Acum când calea străbătută e mai lungă,
dacă mă întorc, decât cărarea de capre
ce mă aduce-n locul unde ne-om topi precum ceara,
şi inima nu-i alinată de trestiile înflorite,
ci de mlădiţe, sângele din cimitire,
iată-te afară din întunecimea
care te ţinea, tată, înălţat în luciri,
fără chipiu şi fără şal, în surdul freamăt
care vestea în zori
pontoanele minerilor supraîncărcate,
pe jumătate scufundate, negre în valurile-nalte.

Umbra ce mă însoţeşte
la mormântul tău, paznic,
şi se sprijină de un pilastru şi are
o înclinare mândră a frunţii, limpezindu-i
ochii febrili şi durele sprâncene
un ciuf copilăresc,
umbra aceasta nu-i mai grea decât
a ta, de-atâta vreme îngropată, razele dintâi
de ziuă o străpung, o traversează
sprintenii fluturi, o atinge
mimoza şi ea nu se înfioară.

Umbra fidelă şi mutul ce răsare,
cea care destupă lăuntricul foc
şi pe acel pe care ani lungi de peste timp

(anni per me pesante) disincarnano,
si scambiano parole che interito
sul margine io non odo: l’una forse
ritroverà la forma in cui bruciava
amor di Chi la mosse e non di sè,
ma l’altro sbigottisce e teme che
la larva di memoria in cui si scalda
ai suoi figli si spenga al nuovo balzo.

— Ho pensato per te, ho ricordato
per tutti. Ora ritorni al cielo libero
che ti tramuta. Ancora questa rupe
ti tenta? Sì, la bàtima è la stessa
di sempre, il mare che ti univa ai miei
lidi da prima che io avessi l’ali,
non si dissolve. Io le rammento quelle
mie prode e pur son giunta con le folaghe
a distaccarti dalle tue. Memoria
non è peccato fin che giova. Dopo
è letargo di talpe, abiezione
che funghisce su sè… —
Il vento del giorno
confonde l’ombra viva e l’altra ancora
riluttante in un mezzo che respinge
le mie mani, e il respiro mi si rompe
nel punto dilatato, nella fossa
che circonda lo scatto del ricordo.
Così si svela prima di legarsi
a immagini, a parole, oscuro senso
reminiscente, il vuoto inabitato
che occupammo e che attende fin ch’è tempo
di colmarsi di noi, di ritrovarci…

(ani pentru mine grei) îl descărnează,
schimbă vorbe, eu rigid pe margine
nu le aud, una, poate,
şi-o regăsi forma unde ardea
iubirea pentru Cel care-a urnit-o, nu de sine,
dar celălalt se sperie, şi se teme că
fantoma de amintire în care se-ncălzeşte
la fiii săi, la noul salt s-o stinge.

— Am gândit pentru tine, mi-am amintit
pentru toţi. Acum te-ntorci în cerul liber
ce te strămută. Încă te mai ispiteşte
această stâncă? Da, stăvilarul e acelaşi
dintotdeauna, marea care te unea cu ţărmii
mei, înainte să am aripi,
nu se dizolvă. Îmi aduc aminte
de malurile mele, totuşi am sosit
cu lişiţele să te despart de ale tale. Memoria
nu e păcat cât timp ajută. După aceea
e letargie de soboli, abjecţie
ce în sine mucezeşte…
Vântul zilei
confundă umbra vie cu cealaltă încă
îndărătnică într-un spaţiu ce-mi respinge
mâinile, şi respiraţia mi-o retează
în punctul maxim, în groapa
ce ocolea declicul amintirii.
Aşa se dezveleşte până să se lege,
în imagini, cuvinte, sens obscur
reminiscent, nelocuitul gol
pe care-l ocupăm şi care aşteaptă cât e timp
să se umple cu noi, să ne găsească…

L’OMBRA DELLA MAGNOLIA

L’ombra della magnolia giapponese
si sfoltisce or che i bocci paonazzi
sono caduti. Vibra intermittente
in vetta una cicala. Non è più
il tempo dell’unisono vocale,
Clizia, il tempo del nume illimitato
che divora e risangua i suoi fedeli.
Spenàersi era più facile, morire
al primo batter d’ale, al primo incontro
col nemico, un trastullo. Comincia ora
la via più dura: ma non te consunta
dal sole e radicata, e pure morbida
cesena che sorvoli alta le fredde
banchine del tuo fiume, — non te fragile
fuggitiva cui zenit nadir cancro
capricorno rimasero indistinti
perché la guerra fosse in te e in chi adora
su te le stimme del tuo Sposo, flette
il brivido del gelo… Gli altri arretrano
e piegano. La lima che sottile
incide tacerà, la vuota scorza
di chi cantava sarà presto polvere
di vetro sotto i tuoi piedi, l’ombra è livida, —
è l’autunno, è l’inverno, è l’oltrecielo
che ti conduce e in cui mi getto, cèfalo
saltato in secco al novilunio.
Addio.

UMBRA MAGNOLIEI

Umbra magnoliei japoneze
se răreşte acum când bobocii vineţi
au căzut. Vibrează intermitent
În vârful ei un greier. Nu mai este
vremea unisonului vocal,
Cliţia, vremea zeului fără sfârşit
ce-şi devorează şi reînvie credincioşii.
Era mai lesne să te cheltui, să te stingi
la prima batere de aripi, când dai faţă
întâia oară cu duşmanul, o desfătare. Începe
cale mai aspră acum; dar nu tu, istovită
de soare, dezrădăcinată, şi totuşi gingaş
sturz zburând înalt peste recile
cheiuri ale fluviului tău — nu tu, fragilă
fugară, pentru care zenit, nadir, cancer,
capricorn rămăseseră nedesluşite
pentru ca războiul să fie în tine şi-n cine adoră
pe trupul tău stigmatele Soţului tău, îndoaie
fiorul gerului… Ceilalţi dau înapoi
şi se înclină. Pila care roade subţire
va tăcea, goala scoarţă
a celui ce cântă va fi curând pulbere
de sticlă sub paşi, umbra e lividă —
e toamnă, e iarnă, e peste-cerul
ce te îndrumă, şi eu mă arunc în el, chefal
săltat în gol la luna nouă.
Adio!

IL GALLO CEDRONE

Dove t’abbatti dopo il breve sparo
(la tua voce ribolle, rossonero
salmi di cielo e terra a lento fuoco)
anch’io riparo, brucio anch’io nel fosso.

Chiede aiuto il singulto. Era più dolce
vivere che affondare in questo magma,
più facile disfarsi al vento che
qui nel limo, incrostati sulla fiamma.

Sento nel petto la tua piaga, sotto
un grumo d’ala; il mio pesante volo
tenta un muro e di noi solo rimane
qualche piuma sull’ilice brinata.

Zuffe di rostri, amori, nidi d’uova
marmorate, divine! Ora la gemma
delle piante perenni, come il bruco,
lucica al buio, Giove è sotterrato.

COCOŞUL DE MUNTE

Unde te prăbuşeşti după detunătură
(glasul tău clocoteşte, roşu-negru,
carne de cer şi de pământ la foc încet)
mă ascund şi eu, mă coc şi eu în groapă.

Suspinul cere ajutor. Era mai dulce
să trăieşti decât să te scufunzi în magma asta,
mai uşor să pieri în vânt decât
aici în gloduri, încrustat pe flăcări.

Simt rana ta în piept, sub cheagul
de aripă, zborul meu greoi
încearcă un zid şi din noi rămâne numai
vreo pană ninsă pe stejari.

Ciocuri în sfadă, iubiri, cuiburi de ouă
marmoreene, sfinte! Acum când giuvaerul
plantelor perene luceşte-n întuneric
ca o omidă, Zeus e-ngropat.

L’ANGUILLA

L’anguilla, la sirena
dei mari freddi che lascia il Baltico
per giungere ai noştri mari,
ai nostri estuari, ai fiumi
che risale in profondo, sotto la piena avversa,
di ramo in ramo e poi
di capello in capello, assottigliati,
sempre piú addentro, sempre piú nel cuore
del macigno, filtrando
tra gorielli di melma finché un giorno
una luce scoccata dai castagni
ne accende il guizzo in pozze d’acquamorta,
nei fossi che declinano
dai balzi d’Appennino alla Romagna;
l’anguilla, torcia, frusta,
freccia d’Amore in terra
che solo i noştri botri o i disseccati
ruscelli pirenaici riconducono
a paradisi di fecondazione;
l’anima verde che cerca
vita là dove solo
morde l’arsura e la desolazione,
la scintilla che dice
tutto comincia quando tutto pare
incarbonirsi, bronco seppellito:

ŢIPARUL

Ţiparul, sirena
mărilor reci, îşi lasă Baltica
pentru a ajunge în mările noastre,
în estuarele noastre, în fluviile
pe care le urcă spre izvoare, prin împotrivirea apei
din ram în ram şi apoi
din fir în fir, subţiate,
tot mai adânc, tot mai spre inima
stâncii, strecurându-se
printre stagnările mâlului, până când într-o zi
o lumină ţâşnită din castani
îi scapără saltul în bălţile stătute,
în gropile ce coboară
din pripoarele Apeninilor în Romagna;
ţiparul, torţă, bici,
săgeată a dragostei pe pământ
pe care doar văile noastre ori secatele
pâraie pireneene o poartă iar
spre paradisurile fecundării;
sufletul verde ce caută
viaţă acolo unde numai
seceta muşcă şi jalea,
scânteia care spune
totul începe când pare totul
carbonizat, trunchi înmormântat

l’iride breve, gemella
di quella che incastonano i tuoi cigli
e fai brillare intatta in mezzo ai figli
dell’uomo, immersi nel tuo fango, puoi tu
non crederla sorella?

scurt curcubeu, geamăn
celui încastrat de genele tale
şi pe care îl faci să arunce opale,
între fii omului, pierduţi în mâlul tău, poţi tu
să nu i te crezi soră?

NUBI COLOR MAGENTA…

Nubi color magenta s’addensavano
sulla grotta di Fingal d’oltrecosta
quando dissi: „pedala, angelo mio!” — e con un salto
il tandem si staccò dal fango, sciolse
il volo tra le bacche del rialto.

Nubi color di rame si piegavano
a ponte sulle spire dell’Agliena,
sulle biancane rugginose quando
ti dissi: „resta!”, e la tua ala d’ebano
occupo l’orizzonte
col suo fremito lungo, insostenibile.

Come Pafnuzio nel deserto, troppo
volli vincerti, io vinto.
Volo con te, resto con te; morire,
vivere è un punto solo, un groppo tinto
del tuo colore, caldo del respiro
della caverna, fondo, appena udibile.

NORI ROŞU-VINEŢII...

Nori roşu-vineţii se grămădeau
peste grota lui Fingal de pe versant
când am rostit: „Pedalează,
îngerul meu!” şi cu un salt
tandemul se desprinse din noroi, îşi dezlegă
zborul prin ierbile colinei.

Nori de aramă se încovoiau
la pod peste meandrele Aglienei,
pe ruginoase-asprele câmpii când eu
„Rămâi!” ţi-am zis, şi aripa ta de eben
cuprinse orizontul
cu freamătul ei lung, copleşitor.

Precum Pafnutie-n pustie, prea am vrut
să te înving, eu cel înfrânt.
Cu tine zbor, rămân cu tine; a muri,
a trăi e un singur punct, un nod
cu tine colorat, cald de suflarea
peşterii, adâncă, auzită-abia.

DA UN LAGO SVIZZERO

Mia volpe, un giorno fui anch’io il „poeta
assassinato”: là nel noccioleto
raso, dove fa grotta, da un falo;
in quella tana un tondo di zecchino
accendeva il tuo viso, poi calava
lento per la sua via fino a toccare
un nimbo, ove stemprarsi; ed io ansioso
invocavo la fine su quel fondo
segno della tua vita aperta, amara,
atrocemente fragile e pur forte.

Sei tu che brilli al buio? Entro quel solco
pulsante, in una pista arroventata,
àlacre sulla traccia del tuo lieve
zampetto di predace (un’orma quasi
invisibile, a stella) io, straniero,
ancora piombo; e a volo alzata un’anitra
nera, dal fondolago, fino al nuovo
incendio mi fa strada, per bruciarsi.

DE LA UN LAC ELVEŢIAN

Vulpea mea, am fost şi eu cândva „poetul
asasinat”: acolo, în alunişul
tăiat, la peşteră, e un rug;
În vizuina aceea un disc de ţechin
îţi aprindea obrazul, apoi cobora
lent pe calea sa până atingea
un nimb, unde să se călească; nelinişţit
eu invocam sfârşitul pe adâncul
semn al vieţii tale deschise, amare,
îngrozitor de fragilă şi totuşi puternică.

Tu străluceşti în întuneric? În brazda
zbătută ca o vână, în urma încinsă-n foc
sprintenă pe dunga uşorului tău salt
de prădătoare (o urmă aproape invizibilă,
în chip de stea) eu, străin,
încă mai cad; şi înălţată-n zbor o raţă
neagră din fundul lacului spre noul
incendiu îmi deschide drum, să ardă.

PICCOLO TESTAMENTO

Questo che a notte balugina
nella calotta del mio pensiero,
traccia madreperlacea di lumaca
o smeriglio di vetro calpestato,
non è lume di chiesa o d'officina
che alimenti
chierico rosso, o nero.
Solo quest'iride posso
lasciarti a testimonianza
d'una fede che fu combattuta,
d'una speranza che bruciò più lenta
di un duro ceppo nel focolare.
Conservane la cipria nello specchietto
quando spenta ogni lampada
la sardana si farà infernale
e un ombroso Lucifero scenderà su una prora
del Tamigi, dell'Hudson, della Senna
scuotendo l'ali di bitume semi-
mozze dalia fatica, a dirti: e l'ora.
Non è un'eredità, un portafortuna
che può reggere all'urto dei monsoni
sul fil di ragno della memoria,
ma una storia non dura che nella cenere
e persistenza è solo l'estinzione.
Giusto era il segno: chi l'ha ravvisato
non può fallire nel ritrovarti.

MIC TESTAMENT

Îmi licăreşte la vreme de noapte
în calota gândului,
urma perlată de melc
ori şmirghel de geam spart,
nu o lumină de biserică ori fierărie
pe care să o ţină vie
vreun roşu cleric sau un cleric negru.
Numai un stânjenel îţi pot lăsa
drept mărturie
a unei credinţe luptate,
a unei nădejdi care arse mai lent
decât o buturugă greoaie în cămin.
Păstrează-i polenul în oglinjoară
când, stinse toate lămpile, *sardana*
se va face infernală
şi un Lucifer umbros va coborî la proră
pe Tamisa, pe Hudson, pe Sena
bătând din aripi de asfalt, pe jumătate
de trudă retezate, ca să-ţi spună: e ora!
Nu e o moştenire, un talisman
care să reziste la asaltul musonilor
pe firul de păianjen al memoriei,
dar o istorie nu durează decât prin cenuşă,
iar stăruinţa e doar extincţie.
Drept a fost semnul: cine l-a văzut
nu poate rătăci să te găsească.

Ognuno riconosce i suoi: l’orgoglio
non era fuga, l’umiltâ non era
vile, il tenue bagliore strofinato
laggiù non era quello di un fiammifero.

Oricine îi recunoaşte pe ai săi: orgoliul nu era fugă, umilinţa nu era josnică, scăpărarea ce s-a şters departe, jos, nu era cea a unui chibrit.

IL SOGNO DEL PRIGIONIERO

Albe e notti qui variano per pochi segni.

Il zigzag degli storni sui battifredi
nei giorni di battaglia, mie sole ali,
un filo d’aria polare,
l’occhio del capoguardia dallo spioncino,
crac di noci schiacciate, un oleoso
sfrigolìo dalle cave, girarrosti
veri o supposti — ma la paglia è oro,
la lanterna vinosa è focolare
se dormendo mi credo ai tuoi piedi.

La purga dura da sempre, senza un perché.
Dicono che chi abiura e sottoscrive
può salvarsi da questo sterminio d’oche;
che chi obiurga se stesso, ma tradisce
e vende carne d’altri, afferra il mestolo
anzi che terminare nel *pâté*
destinato agl’Iddii pestilenziali.

Tardo di mente, piagato
dal pungente giaciglio mi sono fuso
col volo della tarma che la mia suola
sfarina sull’impiantito,
coi kimoni cangianu delle luci
sciorinate all’aurora dei torrioni,
ho annusato nel vento il bruciaticcio
dei buccellati dai forni,

VISUL ÎNTEMNIŢATULUI

Zori şi nopţi se deosebesc aici prin semne rare.

Zigzagul graurilor peste turnuri
în zilele de bătălie, singurele mele aripi,
un fir de aer polar,
ochiul gardianului-şef în vizetă,
crac!-ul nucilor sparte, un sfârâit
uleios din adâncimi, frigări
adevărate ori închipuite — dar paiele sunt aur,
lanterna de culoarea vinului e vatră
când dormind mă cred la picioarele tale.

Ispăşirea durează din veac, fără motiv.
Se zice că cine reneagă şi subscrie
se poate mântui de acest masacru de gâşte,
cine geme şi se dojeneşte,
cine vinde carnea altora şi denunţă, „ia cratiţa de coadă”
şi nu sfârşeşte în *pâté-ul*
hărăzit Zeilor pestilenţiali.

Târziu la minte, rănit
de culcuşul ţepos m-am contopit
cu zborul moliei care îmi macină
pingeaua pe podea,
cu kimonourile schimbătoare ale razelor
zvântate în aurora pe bastioane,
am adulmecat în vânt scrumul
colacilor în cuptoare,

mi son guardato attorno, ho suscitato
iridi su orizzond di ragnateli
e petali sui tralicci delle inferriate,
mi sono alzato, sono ricaduto
nel fondo dove il secolo è il minuto —

e i colpi si ripetono ed i passi,
e ancora ignoro se sarò al festino
farcitore o farcito. L’attesa è lunga,
il mio sogno di te non è finito.

am privit în jurul meu, am provocat
curcubeie pe zări de păienjeniş
şi petale pe reţelele de gratii,
m-am ridicat, am recăzut
în adâncul unde veac este minutul —

şi loviturile se repetă şi paşii
şi încă nu ştiu dacă la ospăţ
voi fi mâncat sau mâncător. Aşteptarea e lungă,
visul meu de tine nu s-a sfârşit.

DA *SATURA*
(1962 - 1970)

XENIA I (1, 2, 3, 4, 5; 10)

1. Caro piccolo insetto
che chiamavano mosca non so perché
stasera quasi al buio
mentre leggevo il Deuteroisaia
sei ricomparsa accanto a me,
ma non avevi occhiali,
non potevi vedermi,
né potevo io senza quel luccichìo
riconoscere te nella foschia.

DIN *SATURA*
(1962 - 1970)

XENIA I (1, 2, 3, 4, 5; 10)

1. Scumpă insectă mică
căreia i se spunea muscă nu ştiu de ce,
în seara asta aproape pe întuneric
în timp ce-l citeam pe al doilea Isaia
te-ai ivit iar în preajma mea,
dar nu aveai ochelarii,
nu mă puteai vedea,
nici eu pe tine fără acea sticlire
nu te puteam recunoaşte în ceaţă.

2. Senza occhiali né antenne,
povero insetto che ali
avevi solo nella fantasia,
una bibbia sfasciata ed anche poco
attendibile, il nero della notte,
un lampo, un tuono e poi
neppure la tempesta. Forse che
te n’eri andata cosi presto senza
parlare? Ma è ridicolo
pensare che tu avessi ancora labbra.

2. Fără ochelari nici antene,
biată insectă care aripi
aveai numai în închipuire,
o biblie jerpelită şi chiar puţin
suspectă, întunericul nopţii,
un fulger, un tunet iar apoi
nici măcar furtuna. Poate că
vei fi plecat curând fără
a vorbi? Dar e ridicol să gândesc
că tu puteai încă avea buze.

3. Al Saint James di Parigi dovrò chiedere
una camera „singola”. (Non amano
i clienti spaiati). E cosi pure
nella falsa Bisanzio del tuo albergo
veneziano; per poi cercare subito
lo sgabuzzino delle telefoniste,
le tue amiche di sempre; e ripartire,
esaurita la carica meccanica,
il desiderio di riaverti, fosse
pure in un solo gesto o un’abitudine.

3. La Saint James din Paris va trebui să cer
o cameră de o persoană. (Nu le plac
clienţii desperecheaţi). Aşa este şi
în falsul Bizanţ care e al tău hotel
veneţian; apoi, să caut degrabă
odăiţa îngustă a telefonistelor,
prietenele tale dintotdeauna; şi să plec,
după ce voi fi epuizat ţinta mecanică:
dorinţa de a te avea iar, chiar printr-un singur
gest sau vreo obişnuinţă.

4. Avevamo studiato per l’aldilà
un fischio, un segno di riconoscimento.
Mi provo a modularlo nella speranza
che tutu siamo già morti senza saperlo.

4. Studiasem împreună pentru lumea cealaltă
un şuier, un semn de recunoaştere.
Încerc să-l modulez cu speranţa
că suntem morţi cu toţii, fără s-o ştim.

5. Non ho mai capito se io fossi
il tuo cane fedele e incimurrito
o tu lo fossi per me.
Per gli altri no, eri un insetto miope
smarrito nel blabla
dell’alta società. Erano ingenui
quei furbi e non sapevano
di essere loro il tuo zimbello:
di esser visti anche al buio e smascherati
da un tuo senso infailibile, dal tuo
radar di pipistrello.

5. N-am înţeles niciodată dacă eu eram
câinele tău credincios şi mereu răpciugos
sau tu erai aceasta pentru mine.
Pentru ceilalţi nu, erai o insectă mioapă
rătăcită în vorbăria
înaltei societăti. Naivi mai erau
acei şireţi, şi nu ştiau
că ei înşişi erau ţinta scrutării tale:
îi vedeai şi pe întuneric şi-i demascai
cu un simţ al tău fără greş,
cu-al tău radar de liliac.

10. „Pregava?” „Si, pregava Sant’Antonio
perché fa ritrovare
gli ombrelli smarriti e altri oggetti
del guardaroba di Sant’Ermete”.
„Per questo solo?” „Anche per i suoi morti
e per me”.
„E sufficiente” disse il prete.

10. „Se ruga? “ „Da, se ruga Sfântului Anton
pentru că te face să regăseşti
umbrelele pierdute şi alte obiecte
din garderoba Sfântului Ermit”.
„Doar pentru asta?” „Şi pentru morţii ei
şi pentru mine”.
„E de ajuns” spuse preotul.

XENIA II (5; 7)

5. Ho sceso, dandoti il braccio,
almeno un milione di scale
e ora che non ci sei è il vuoto ad ogni gradino.
Anche così è stato breve il nostro lungo viaggio.
Il mio dura tuttora, né più mi occorrono
le coincidenze, le prenotazioni,
le trappole, gli scorni di chi crede
che la realtà sia quella che si vede.

Ho sceso milioni di scale dandoti il braccio
non già perchè con quattr'occhi forse si vede di più.
Con te le ho scese perchè sapevo che di noi due
le sole vere pupille, sebbene tanto offuscate,
erano le tue.

XENIA II (5; 7)

5. Am coborât, dându-ţi braţul, măcar un milion de scări
şi acum că nu mai eşti golul e la fiecare treaptă.
Şi aşa a fost scurtă lunga noastră călătorie.
A mea durează încă, şi nici nu-mi mai pasă de
coincidenţele, de presimţirile,
de capcanele, de paşii ridicoli ai celui care crede
că realitatea ar fi ceea ce se vede.

Am coborât milioane de scări dându-ţi braţul
nu pentru că cu patru ochi se vede mai mult.
Le-am coborât cu tine fiindcă ştiam că din noi doi
singurele pupile adevărate, deşi atât de încercate,
erau ale tale.

7. „Non sono mai stato certo di essere al mondo”.
„Bella scoperta, m’hai risposto, e io?”
„Oh, il mondo tu l’hai mordicchiato, se anche
in dosi omeopadche. Ma io…”

7. „N-am fost nicând sigur că sunt în lume.”
„Mare descoperire, mi-ai răspuns, şi eu?”
„Oh, tu ai aplicat lumii mici muşcături, şi încă în doze homeopatice. Dar eu…”

LA STORIA

I

La storia non si snoda
come una catena
di anelli ininterrotta.
In ogni caso
molti anelli non tengono.
La storia non contiene
il prima e il dopo,
nulla che in lei borbotti
a lento fuoco.
La storia non è prodotta
da chi la pensa e neppure
da chi l'ignora. La storia
non si fa strada, si ostina,
detesta il poco a paco, non procede
ne recede, si sposta di binario
e la sua direzione
non è nell'orario.
La storia non giustifica
e non deplora,
la storia non è intrinseca
perché è fuori.
La storia non somministra
carezze o colpi di frusta.
La storia non è magistra
di niente che ci riguardi.
Accorgersene non serve
a farla più vera e più giusta.

ISTORIA

I

Istoria nu se deznoadă
ca un lanţ
neîntrerupt de zale.
În orice caz
multe zale nu rezistă.
Istoria nu conţine
un „mai întâi” şi un „după”,
nimic în ea nu fierbe confuz
la foc încet.
Istoria nu e produsă
de cel ce-o gândeşte
şi nici de cel ce-o ignoră. Istoria
nu-şi face drum; se încăpăţânează,
detestă puţin câte puţinul, nu avansează la pas
nici nu dă înapoi, ea trece pe alt peron
iar direcţia ei
nu e indicată în orar.
Istoria nu îndreptăţeşte
şi nu deploră,
istoria nu e intrinsecă
fiindcă e în afară.
Istoria nu distribuie
mângâieri sau lovituri de bici.
Istoria nu e dascăl
în nimic ce ne priveşte.
A-ţi da seama de aceasta nu-i de ajuns
pentru a o face mai adevărată şi mai dreaptă.

II

La storia non è poi
la devastante ruspa che si dice.
Lascia sottopassaggi, cripte, buche
e nascondigli. C’è chi sopravvive.
La storia è anche benevola: distrugge
quanto più può: se esagerasse, certo
sarebbe meglio, ma la storia è a corto
di notizie, non compie tutte le sue vendette.

La storia gratta il fondo
come una rete a strascico
con qualche strappo e più di un pesce sfugge.
Qualche volta s’incontra l’ectoplasma
d’uno scampato e non sembra particolarmente felice.
Ignora di essere fuori, nessuno glie n’ha parlato.
Gli altri, nel sacco, si credono
piu liberi di lui.

II

Şi apoi, istoria nu e
devastatoarea grapă cum se spune.
Ea lasă neatinse treceri subterane, cripte, găuri
şi ascunzişuri. Unii supravieţuiesc.
Istoria e chiar binevoitoare: distruge
atât cât poate: de-ar exagera, fireşte
ar fi mai bine, dar istoriei îi lipsesc
informaţii, nu-şi aplică toate răzbunările.

Istoria boroneşte fundul apei
ca o plasă de pescari
cu unele rupturi prin care destui peşti fug.
Uneori se întâlneşte ectoplasma
unuia scăpat şi care nu pare prea ferice.
El nu ştie că-i afară, nimeni nu i-a spus-o.
Ceilalţi, din năvod, se cred
mai liberi decât el.

TEMPO E TEMPI

Non c’è un unico tempo: ci sono molti nastri
che paralleli slittano
spesso in senso contrario e raramente
s’intersecano. È quando si palesa
la sola verita che, disvelata,
viene subito espunta da chi sorveglia
i congegni e gli scambi. E si ripiomba
poi nell’unico tempo. Ma in quell’attimo
solo i pochi viventi si sono riconosciuti
per dirsi addio, non arrivederci.

TIMP ŞI TIMPURI

Nu e un singur timp; există multe benzi
care alunecă paralele
adesea în sens contrar şi rareori
se intersectează. E când se revelează
singurul adevăr care, dezvăluit,
e grabnic suprimat de cei ce supraveghează
dispozitivele şi schimburile. Plonjăm din nou
în unicul timp. Dar în acea clipă
doar puţinii trăitori s-au recunoscut
pentru a-şi spune adio, nu la revedere.

È RIDICOLO CREDERE

che gli uomini di domani
possano essere uomini,
ridicolo pensare
che la scimmia sperasse
di camminare un giorno
su due zampe

è ridicolo
ipotecare il tempo
e lo è altrettanto
immaginare un tempo
suddiviso in più tempi

e più che mai
supporre che qualcosa
esista
fuori dell’esistibile,
il solo che si guarda
dall’esistere.

E RIDICOL SĂ CREZI

că oamenii de mâine
ar putea fi oameni,
ridicol să gândeşti
că maimuţa ar nădăjdui
să umble cândva
pe două labe

e ridicol
să ipotecăm timpul
şi la fel
să ne imaginăm un timp
subdivizat în mai multe timpuri

şi mai presus de toate
să presupunem că un lucru
ar exista
în afara existibilului,
singurul care se fereşte
să existe.

* * *

Non era tanto facile abitare
nel cavallo di Troia.
Vi si era cosi stretti da sembrare
acciughe in salamoia.
Poi gli altri sono uscid, io restai dentro,
incerto sulle regole del combattimento.

Ma questo lo so ora, non allora,
quando ho tenuto in serbo per l'ultimo atto,
e decisivo, il meglio delle mie forze.
Fu un atto sterminato, quasi l'auto
sacramental dei vili nella scorza
di un quadrupede che non fu mai fatto.

* * *

Nu era prea lesne de locuit
în Calul troian.
Eram atât de înghesuiţi că semănăm
cu scrumbiile în saramură.
Apoi ceilalţi au ieşit, eu am rămas înăuntru,
nesigur pe regulile luptei.

Dar aceasta o ştiu azi, nu atunci
când mi-am ţinut în rezervă pentru ultimul act,
cel decisiv, cele mai bune forţe.
A fost un act imens, aproape o sfinţire
de sine a laşilor în scoarţa
unui patruped ce n-a fost niciodată construit.

HO TANTA FEDE IN TE

lui C.

Ho tanta fede in te
che durerà
(è la sciocchezza che ti dissi un giorno)
finchè un lampo d'oltremondo distrugga
quell'immenso cascame in cui viviamo.
Ci troveremo allora in non so che punto
se ha un senso dire punto dove non è spazio
a discutere qualche verso controverso
del divino poema.

So che oltre il visibile e il tangibile
non è vita possibile ma l'oltrevita
è forse l'altra faccia della morte
che portammo rinchiusa in noi per anni e anni.

Ho tanta fede in me
e l'hai riaccesa tu senza volerlo
senza saperlo perché in ogni rottame
della vita di qui è un trabocchetto
di cui nulla sappiamo ed era forse
in attesa di noi spersi e incapaci
di dargli un senso.

Ho tanta fede che mi brucia, certo
chi mi vedrà dirà è un uomo di cenere
senz'accorgersi ch'era una rinascita.

AM ATÂTA ÎNCREDERE

lui C.

Am atâta încredere în tine
care va dura
(e nerozia pe care ţi-am spus-o într-o zi)
până când o fulgerare din lumea cealaltă ar distruge
acest imens gunoi în care trăim.
Ne vom găsi atunci în nu ştiu ce punct
dacă are vreun sens să zici punct unde nu e spaţiu
să discutăm versuri controversate
ale divinului poem.

Ştiu că în afara vizibilului şi tangibilului
nu e posibilă viaţa, dar viaţa de dincolo
e poate cealaltă faţă a morţii
pe care-am purtat-o în noi de ani şi ani.

Am atâta încredere în mine
şi ai reaprins-o tu fără să vrei
fără să ştii pentru că în orice ţandără
a vieţii de aici e o capcană
despre care nu ştim nimic şi care poate
ne aştepta pe noi pierduţi şi incapabili
să-i dăm un sens.

Am atâta încredere că mă arde; cu siguranţă
cine mă vede zice: iată un om de cenuşă
fără să ia seama că e o renaştere.

REFERINŢE CRITICE

Eugenio Montale (…) aduce contribuţia vechii virtuţi literare latine la tipul poetic contemporan, căruia în mod fals i s-a spus „ermetic”. De aceea, în opera sa nu vom întâlni contorsiuni de fraze, monştri lexicali sau asociaţii insolite şi obscure, ca în atâtea aspecte ale specificului lirism în care se integrează. Acelaşi fond de sensuri şi de frământări adânci, trecute prin reflecţie, va ajunge la o identică configuraţie stilistică doar printr-un proces de concentrare extremă a vechiului limbaj clasic. (…)

„Aş fi vrut să fiu zgrunţuros şi esenţial/ca pietrele pe care tu le lepezi/mâncate de sărătură” (din ciclul *Mediterraneo, VII).* Acea „aridă asimetrie a stâncilor suspendate deasupra mării”, după care vrea el să se modeleze, reprezintă ultima expresie a durităţii, tot ce a rămas inexpugnabil din materia tare, după ce partea nerezistentă a pietrei sau a osului pietrificat a fost spălată şi consumată de sărătură, de furtuni, de dizolvanţii apelor marine.

(…) Vom dresa un tablou fragmentar al bestiarului său, derivat dintr-un specific tip de imagine animală, ale cărui ritmuri şi mişcări se rezolvă în zvâcnete, în ţâşniri, în bătăi iuţi, în salturi-fulger, în zboruri disparente. Iată acest tablou zoologic.

Şoarecele: „Aici… culoarea/care rezistă e a şoarecelui ce-a ţâşnit prin trestii”; *Graurul:* „cu bura sa metalică, /înveninată, graurul ce piere în fumul de pe maluri”; *Guşterul:* „Guşterul zvâcnind orbeşte/sub marele bici/din mirişti”; *Delfinul:* „delfinii cu puii lor în salturi se perindă”; *Chefalul:* „Chefal săltat în gol la luna nouă”; *Mreana:* „cuvintele tale iradiau ca solzii/unei mrene

muribunde”; *Ţiparul:* „ţiparul… sirena mărilor reci/torţă, bici/săgeată a dragostei pe pământ/o lumină… îi acoperă saltul”; *Păstrăvul:* „păstrăvul adulmecă, ia aminte/şi fuge, licărirea-i de rubine/e-o buclă a ta care adie”; *Tonul:* „pe dâră/salturi de toni”; *Veveriţa:* „În pin veveriţa/loveşte cu torţa cozii în scoarţă”.

După cum se surprinde în tabloul de mai sus — al cărui principiu poate fi extins la întreaga viziune poetică din această fază — imaginea îşi depăşeşte multipla diversitate, devenind purtătoarea aceluiaşi tip de mişcare omogenă, dirijată în sensul dispariţiei. Ilustrările folosite relevă, în acelaşi timp, şi nivelul de artă atins aci. (…)

Sensibilitate profundă, originală, purtătoare de sensuri şi semnificaţii uneori abisale, găsindu-şi expresia într-o formă curată, netedă, lapidară, şi totuşi infinit modulată în toate tonurile şi toate nuanţele pe care le suportă vasta fonică şi imagistică a limbii italiene, Montale este unul din cei mai mari poeţi contemporani. (…)

Operând acum o selecţie de peste optzeci de poeme din toată opera lui Montale, noul traducător, el însuşi un talentat poet original şi un cunoscător fin al liricii italiene actuale, a găsit în versiunea de fată cele mai fericite soluţii de echivalenţă pentru a-l face cunoscut cititorului român pe acest exponent de seamă al liricii contemporane.

Edgar PAPU

(Cuvânt-înainte la Eugenio Montale, *Versuri,* Editura Tineretului, 1967, în colectia „Cele mai frumoase poezii”, pp. 5-23)

Specific montaliană e transcrierea „uimitei mâhniri” ce stăpâneşte sufletul poetului în faţa vacuităţii şi secătuirii lumii, într-o expresie de o nuditate dezarmantă, de o simplitate deplină. Fraza poetică nu

recurge la tropi, ci tinde să se descărneze complet, asemenea universului pe care-l configurează, să se constituie într-un stil al sobrietăţii şi al lapidarităţii, tocmai prin refuzul oricărei constrângeri stilistice.

O contribuţie substanţială la stabilirea timbrului specific o are continua abatere abia simţită de la ritmul tradiţional: din omiterea intenţionată a unei silabe se obţine un ritm interior de o mare sugestivitate, sugerând împiedicarea verbală a unei guri împotmolite în propria ei durere, o lină şchiopătare, foarte greu de redat în traducere. Puţinătatea verbală, această *scarsità* montaliană, este expresia stilistică a unei suferinţe liminare în faţa unei lumi reduse — prin uscăciune — la o schemă osoasă, pietrificată, transcri erea grafică a unei atonii sufleteşti. Ea se amendează pe sine, treptat, în volumele din urmă.

Meritul deosebit al traducătorului Ilie Constantin stă în fericitele echivalenţe româneşti ale timbrului montalian. El însuşi poet al economiei verbale şi al rigorii, traducătorul şi-a făcut din fidelitatea faţă de original o lege de bază a activităţii sale, dar e o fidelitate în spirit, o comuniune adâncă, de substanţă. Poezia îşi descoperă parcă o nouă faţă datorită intonării de către alt instrument. Numai în câteva poezii, Ilie Constantin s-a lăsat furat de cadenţele clasice, uitând o clipă că ritmul montalian e, întâi de toate, interior: în rest, el ne oferă posibilitatea de a sorbi o undă pură, ca de la izvor. Un singur exemplu, Montale scrie:

> *Non chiederci la parola che squadri da ogni lato*
> *l'animo nostro informe…;*
> Ilie Constantin traduce:
> Nu cere vorba care scrutează în echer
> informul nostru suflet…

E, aici, o dublă rezolvare fericită: întâi, de ordin al conţinutului, „echerul” introdus prinzând exact sensul

verbului italian *squadrare* (de altfel, *squadra* înseamnă „echer”); în al doilea rând, cuvântul românesc „scrutează” redă aspra eufonie a lui *squadri,* împreună cu sugestia de siluire rece, de formă rigidă. Asemenea reuşite, în care inteligenţa a conlucrat admirabil cu intuiţia poetică, se întâlnesc mereu. În felul acesta, primul florilegiu mai vast din opera lui Montale în limba noastră înseamnă o biruinţă a poeziei.

Ştefan Aug. DOINAŞ

(„Eugenio Montale în punctul mort al lumii”, eseu din volumul *Lampa lui Diogene,* Editura Eminescu, 1970, pp. 319-325)

CUPRINS

Traduceri începute în tinereţe, de Ilie Constantin

DA *OSSI DI SEPIA*

I limoni
Corno inglese
[*Non chiederci la parola…*]
[*Meriggiare pallido e assorto…*]
[*Non rifugiarti nell'ombra…*]
[*Ripenso il tuo sorriso…*]
[*Mia vita, a te non chiedo…*]
[*Portami il girasole…*]
[*Spesso il male di vivere…*]
[*Ciò che di me sapeste*]
[*Là fuoresce il Tritone…*]
[*So l'ora in cui…*]
[*Gloria del disteso mezzogiorno…*]
[*Felicità raggiunta, si cammina…*]
[*Il canneto rispunta…*]
[*Forse un mattino andando…*]
[*Valmorbia, discorrevano…*]
[*Tentava la vostra mano…*]
[*La farandola dei fanciulli…*]
[*Cigola la carrucola del pozzo…*]
[*Arremba su la strinata proda…*]
[*Upupa, ilare uccello…*]
[*Sul muro grafito…*]
[*Avrei voluto sentirmi…*]
[*Ed ora sono sporiti…*]
Arsenio
Riviere

DA *LE OCCASIONI*

Vecchi versi
Keepsake
Lindau
Bagni di Lucca
Cave d'autunno
Verso Vienna
Verso Capua
A Liuba chi parte
Dora Markus
L'accelerato

MOTTETTI

[*Lo sai: debbo riperderti…*]
[*Molti anni, e uno più duro…*]
[*Addii, fischi nel buio…*]
[*La speranza di pure rivederti…*]
[*Il saliscendi bianco e nero…*]
[*Ecco il segno…*]
[*Il ramarro, se scocca…*]
[*Perché tardi?…*]
[*L'anima che dispensa…*]
[*Ti* libero la fronte…]
[*La gondola che scivola…*]
[*Infuria sale o grandine…*]
[*Al primo chiaro*…]
[*Il fiore che ripete…*]
[*La rana prima a ritentar…*]
[*Non recidere, forbice…*]
[*La canna che dispiuma…*]
[*…ma così sia…*]
La casa dei doganieri
Bassa marea
Sotto la pioggia
Punta del Mesco
Eastbourne
Corrispondenze
Barche sulla Marna

DA *LA BUFERA E ALTRO*

La bufera
Lungomare
Su una lettera non scritta
Nel sonno
Personae separatae
L'Arca
Giorno e notte
Il tuo volo
A mia madre
Madrigali fiorentini
Ballata scritta in una clinica

„FLASHES" E DEDICHE

Verso Siena
Su la Grève
La trota nera
Di un Natale metropolitano
Lasciando un „Dove"
Argyll Tour
Vento sulla mezzaluna
Sulla colonna più alta
Verso Finistère
Sul Llobregat
Dal treno
Siria
Per un Omaggio a Rimbaud
Incantesimo
L'Orto
Proda di Versilia
„Ezekiel saw the wheel…"
La primavera hitleriana
Voce giunta con le folaghe
L'ombra della magnolia
Il gallo cedrone
L'anguilla

Nubi color magenta...
Da un lago svizzero
Piccolo testamento
Il sogno del prigionero

DA *SATURA*

Xenia, I (1-5; 10)
Xenia, II (5; 7)
La Storia
Tempo e tempi
È ridicolo credere
[*Non era tanto facile...*]
Ho tanta fede in te

Referinţe critice:
Edgar Papu; Ştefan Aug. Doinaş

CUPRINS

Traduceri începute în tinereţe, de Ilie Constantin

DIN *OASE DE SEPIE*

Arborii-lămâi
Corn englez
[*Nu cere vorba…*]
[*Palid şi uituc în după-amiezi…*]
[*Nu te refugia în umbra…*]
[*Îţi regândesc surâsul…*]
[*Viaţa mea, nu-ţi cer…*]
[*Adu-mi floarea-soarelui…*]
[*Adesea răul vieţii l-am aflat…*]
[*Ce-aţi ştiut despre mine…*]
[*Acolo iese Tritonul…*]
[*Ştiu ora în care…*]
[*Gloria întinsei amiezi…*]
[*Ajunsăfericire, către tine…*]
[*Dă vârfuri înnoite păpurişul…*]
[*Poate-ntr-o dimineaţă…*]
[*Valmorbia — nori înfloriţi…*]
[*Mâna voastră umbla…*]
[*Farandola copiilor…*]
[*Scârţâie scripetele fântânii…*]
[*La malul pârjolit de amiază…*]
[*Pupăză, hilară pasăre…*]
[*Pe yidid de grafit…*]
[*Aş fi vrut să mă simt…*]
[*Acum au pierit cercurile…*]
Arsenio
Ţărmuri

DIN *PRILEJURILE*

Versuri vechi
Keepsake
Lindau
Băile din Lucca
Cariere de toamnă
Spre Viena
Spre Capua
Liubei care pleacă
Dora Markus
Personalul

MOTETE

[*Ştii: trebuie să te pierd iar…*]
[*Mulţi ani, şi încă unul…*]
[*Rămasuri-bune, şuiere…*]
[*Speranţa de a te revedea…*]
[*În negru-alb hârjoane…*]
[*Iată semnul…*]
[*Guşterul zvâcnind orbeşte…*]
[*De ce întârzii?…*]
[*Sufletul ce împarte…*]
[*Fruntea ţi-o eliberez…*]
[*Gondola lunecând prin calde…*]
[*Bântuie sare ori grindină…*]
[*La prima lumină…*]
[*Floarea ce repetă…*]
[*Broasca înainte de a încerca iar…*]
[*Foarfece, nu tăia acel chip…*]
[*Trestia ce-şi despoaie…*]
[*…dar fie-aşa…*]
Casa vameşilor
Maree joasă
Pe ploaie
Punta del Mesco
Eastbourne
Corespondenţe
Bărci pe Marna

DIN *FURTUNA ŞI ALTE POEME*

Furtuna
Drum pe ţărm
Pe o scrisoare nescrisă
În somn
Personae separatae
Arca
Zi şi noapte
Zborul tău
Mamei mele
Madrigale florentine
Baladă scrisă într-o clinică

FLAŞURI ŞI DEDICAŢII

Spre Siena
Pe Grève
Păstrăvul negru
De un Crăciun metropolitan
Lăsând un „Dove”
Argyll Tour
Vânt pe semilună
Pe cea mai înaltă coloană
Spre Finistère
Pe Llobregat
Din tren
Siria
Pentru un „Omagiu lui Rimbaud”
Farmec
Grădina
Ţărmul Versiliei
„Ezekiel saw the wheel…”
Primăvara hitleristă
Glas venit odată cu lişiţele
Umbra magnoliei
Cocoşul de munte
Ţiparul

Nori roşu-vineţii…
De la un lac elveţian
Mic testament
Visul întemniţatului

DIN *SATURA*

Xenia, I (1-5; 10)
Xenia, II (5; 7)
Istoria
Timp şi timpuri
E ridicol să crezi
[*Nu era prea lesne…*]
Am atâta încredere în tine

Referinţe critice:
Edgar Papu; Ştefan Aug. Doinaş

Editura Paralela 45

Piteşti, jud. Argeş, cod 110174, str. Fraţii Goleşti 130;
tel./fax: (0248)63.14.39; (0248)63.14.92; (0248)21.45.33;
e-mail:redactie@edituraparalela45.ro

Bucureşti, cod 71341, Sector 1, Piaţa Presei Libere nr. 1,
Casa Presei Libere, corp C2, mezanin 6-7-8;
tel./fax: (021)317.90.28;
e-mail: bucuresti@edituraparalela45.ro

Cluj-Napoca, jud. Cluj, cod 400153,
str. Ion Popescu-Voiteşti
1-3, bl. D, sc. 3, ap. 43; tel./fax: (0264)43.40.31;
e-mail: depcluj@edituraparalela45.ro

COMENZI - CARTEA PRIN POŞTĂ

EDITURA PARALELA 45
Piteşti, jud. Argeş, cod 110174, str. Fraţii Goleşti 130
Tel./fax: 0248 214 533;
0248 631 439;
0248 631 492.
E-mail: **comenzi@edituraparalela45.ro**
sau accesaţi **www. edituraparalela45.ro**
Condiţii:

- rabat între 5% şi 25%;
- taxele poştale sunt suportate de editură;
- plata se face ramburs, la primirea coletului.

Tiparul executat la *Graficprint Industries*
Tel: 0752 754 147